

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

13 juni 2003

ONTWERP VAN DECREET

betreffende het landschap basisonderwijs

HOORZITTING

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door de heer Karlos Callens**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Gilbert Vanleenhove.

Vaste leden :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heren
Luc Martens, Gilbert Vanleenhove ;

de heren Karlos Callens, Julien Demeulenaere, mevrouw
Claudine De Schepper, de heer Gilbert Van Baelen ;

de heren Pieter Huybrechts, Julien Librecht, Joris Van
Hauthem ;

de heer André Van Nieuwkerke, N... ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Dirk De Cock.

Plaatsvervangers :

mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, mevrouw Brigitte
Grouwels, mevrouw Mieke Van Hecke, mevrouw Ingrid
van Kessel ;

de heren Frans De Cock, Karel De Gucht, André Denys,
Cis Schepens ;

mevrouw Marijke Dillen, mevrouw Marleen Van den
Eynde, de heer Roland Van Goethem ;

de heren Lucien Suykens, Robert Voorhamme ;

de heer Flor Ory ;

de heer Kris Van Dijck.

Zie :

1720 (2002-2003)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

– Nrs. 2 en 3 : Amendementen

INHOUD

	Blz.
1. Toelichting door de heer Dirk Piqueur, secretaris van de raad voor het Basisonderwijs, VLOR	4
2. Toelichting door de onderwijsverstrekkers	6
3. Toelichting door mevrouw Els Palmaers, directeur VCLB	20
4. Toelichting door de onderwijsvakbonden	21
5. Toelichting door de heer Valère Dekens, pers- en communicatieverantwoordelijke, en de heer Siep Van der Meer, penningmeester van de Organisatie Directeurs Vlaams Basisonderwijs (ODVB)	28
6. Toelichting door directeurs uit het onderwijs	32
7. Toelichting door de ouderverenigingenkoepels	38
8. Toelichting door de heer Paul Himschoot, VZW Auctores	39

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid organiseerde op 5 juni 2003 een hoorzitting over het ontwerp van decreet betreffende het landschap basisonderwijs (*Parl. St. Vl. Parl.* 2002-2003, nr. 1720/1).

Volgende personen werden gehoord :

- De heer Dirk Piqueur, secretaris van de raad voor het Basisonderwijs, VLOR
- Mevrouw Beatrijs Pletinck, secretaris-generaal VVKBaO
- De heer Karel Casaer, secretaris-generaal VVKBuO
- De heer Jef Wellens, administrateur-generaal Gemeenschapsonderwijs (GO)
- De heer Marc Lemmens, commissievoorzitter basisonderwijs
- Mevrouw Liesbeth Peeters, afdelingshoofd OVSG
- Mevrouw Hilde Van Dalem, stafmedewerkster OVSG
- Mevrouw Lieve Vansintjan, vertegenwoordiger van de Steinerscholen
- De heer Jaap Vergouwe, vertegenwoordiger van de Raad van Inrichtende Machten van het Protestants-Christelijk Onderwijs
- De heer Kris Denys, FOPeM
- Mevrouw Els Palmaers, directeur VCLB
- De heer Rudy Van Renterghem, nationaal secretaris Christelijke Onderwijscentrale (COC)
- De heer Romain Maes, algemeen secretaris COV
- De heren Claude Walgraef en Roger Vandevenne, ACOD
- De heer Frank Lefever, secretaris VSOA
- De heer Valère Dekens, pers- en communicatieverantwoordelijke, en de heer Siep Van der

Meer, penningmeester van de Organisatie Directeurs Vlaams Basisonderwijs (ODVB),

- De heer Lieven Verkest, coördinerend directeur vrije basisscholen, Wingene
- De heer Dirk Heyndrickx, directeur Sint-Pietersinstituut basisschool, Gent
- De heer Jozef Roels, algemeen directeur, en de heer Chris Buseynes, ondervoorzitter, scholengemeenschap De Kraal, Herent
- De heer Marcel Davidts, stafmedewerker VCOV
- De heer Paul Himschoot, VZW Auctores

1. Toelichting door de heer Dirk Piqueur, secretaris van de raad voor het Basisonderwijs, VLOR

De heer Dirk Piqueur : Ik zal het advies van de VLOR bij het voorontwerp van decreet kort toelichten. Dat advies dateert van 26 februari en een aantal knelpunten zijn ondertussen opgelost, andere problemen blijven bestaan. Alle participanten van de raad Basisonderwijs zijn het eens met het advies. Dat is zeer belangrijk. Al die leden komen straks nog uitvoerig aan bod.

De raad voor het Basisonderwijs heeft vooraf nog een aantal andere adviezen over dit thema geformuleerd, onder meer over de schaal van de basisschool. De minister had immers de bedoeling om de normen te verhogen. We hebben ook een advies uitgebracht over de visienota die aan dit voorontwerp van decreet vooraf ging. Aansluitend daarbij hebben we ook geadviseerd over de zorgcoördinator. In dat advies hebben we ons vooral toegespitst op praktische aspecten en een aantal aanbevelingen gedaan aan scholen over hoe zij het zorgbeleid op een goede manier kunnen implementeren.

We hebben gefocust op onderwijskundige, pedagogische en maatschappelijke invalshoeken en minder op personeelsaangelegenheden omdat die onderwerpen uitvoerig in de onderhandelingen aan bod komen.

Ik geef eerst een aantal algemene bedenkingen uit het advies. De raad is van oordeel dat de vorming van scholengemeenschappen het basisonderwijs kan ten goede komen als aan een aantal voorwaarden voldaan is. Er moeten voldoende financiële middelen zijn. De scholengemeenschappen moeten de kans krijgen om zelf vorm te geven aan de sa-

menwerking. De raad pleit ook voor het blijven bestaan van alle mogelijke andere samenwerkingsverbanden buiten de scholengemeenschap. In tegenstelling tot het voorontwerp komt het ontwerp van decreet aan die bekommernis tegemoet.

Wij wijzen erop dat dit dossier verbonden is aan een aantal andere dossiers bijvoorbeeld de taakafbakening van de verschillende overheden. Het is niet altijd gemakkelijk om een ontwerp te beoordelen als er geen zicht is op andere aspecten die nog ter discussie staan. Bij het formuleren van het advies waren we nog niet op de hoogte van de besluiten en de circulaires. Ondertussen is er duidelijkheid, daarom vervalt dit bezwaar.

De raad is verheugd dat de oorspronkelijke bedoeling om te evolueren naar grotere scholen geschrapt is en dat er niet geraakt wordt aan het principe van een basisschool onder elke kerktoeren. Hij stelt echter vast dat er niet gerept wordt van meer middelen voor basisscholen, nochtans een eenparige conclusie van de rondetafelconferentie. Het ontwerp geeft evenmin een oplossing voor de problemen van de grote scholen.

Het is belangrijk dat de scholen van het buitengewoon onderwijs van in het begin opgenomen worden in de scholengemeenschappen. Scholen van het buitengewoon onderwijs zijn echter niet zeker van de voordelen van het aansluiten bij een scholengemeenschap. Zij denken dat ze zich vooral moesten aanpassen aan de scholen uit het gewone onderwijs. We hebben in het advies een aantal voorstellen gedaan om tegemoet te komen aan die opmerkingen.

De raad voor het Basisonderwijs wijst erop dat er nog onvoldoende financiële middelen zijn.

Een belangrijk aspect is het verhogen van de druk op de directies. De visienota schetste een hoopvol perspectief. Er zou iets aan deze toestand worden gedaan en de directeurs zouden beter worden verloned. Deze beloften worden in het voorontwerp echter niet geconcretiseerd.

De raad vraagt dat de overheid zou investeren in een strategie van invoering en implementatie. Onderwijsinnovaties moeten immers goed ondersteund worden. Naar analogie met de ingreep in het secundair onderwijs, moet er dus ook nu in middelen en mankracht worden voorzien.

Ik zal nu een aantal elementen van het ontwerp van decreet bespreken. Ik zal daarbij de nadruk

leggen op het decreet basisonderwijs en niet op het decreet rechtspositie.

Inzake de begrippen stelt de raad vast dat er wordt gewerkt met vier puntenenveloppen, waarvan er twee worden toegekend aan de scholen en twee aan de scholengemeenschappen. De raad pleitte ervoor de ICT-ondersteuning ook aan de scholen toe te kennen opdat de scholen die geen deel uitmaken van een scholengemeenschap op dit vlak ook op een basisomkadering zouden kunnen rekenen. Met deze opmerking werd rekening gehouden.

De overheid stelt voor het zorgbeleid op te nemen in het schoolwerkplan. De raad meent dat men in dat geval een vorm van controle op de realisatie van het zorgbeleid dient te aanvaarden. Dit kan echter niet betekenen dat de inspectie vanaf nu ook de inhoud van het schoolwerkplan kan beoordelen. Ze mag er echter wel kennis van nemen.

We menen dat alle samenwerkingsverbanden moeten kunnen blijven bestaan en dat ze moeten kunnen worden opgestart buiten de scholengemeenschappen. Dat is belangrijk voor de samenwerking met het buitengewoon onderwijs.

De raad opteert voor scholengemeenschappen binnen het basisonderwijs omdat de autonomie van het basisonderwijs tegenover het secundair onderwijs aldus kan worden bevestigd. De raad stelt voor dat er zou worden gesproken van scholengemeenschappen basisonderwijs.

Inzake de criteria voor het vormen van een scholengemeenschap is de raad ervan overtuigd dat de scholen vooral partners zullen zoeken binnen het eigen net. We hebben in het advies een aantal problemen opgesomd waarmee men te maken kan krijgen bij netoverschrijdende samenwerking. De autonomie van de scholen moet in de scholengemeenschappen hoe dan ook gerespecteerd blijven.

We vinden het positief dat de vrijwillige instap in het voorontwerp van decreet werd gevrijwaard. De scholen mogen hun basisomkadering niet verliezen als ze niet in een scholengemeenschap stappen. Met de beslissing om de ICT-omkadering niet aan de scholengemeenschappen toe te kennen, is de overheid al gedeeltelijk aan onze bezorgdheid tegemoet gekomen.

In een eerste advies opteerde de raad voor 1 september 2004 als startdatum. De overheid houdt 1 september 2003 aan als startdatum en wil nu werken met twee overgangsjaren. Nu was er binnen de

raad geen consensus over de timing. Sommigen zijn van oordeel dat 1 september 2004 moet behouden blijven als startdatum. Anderen menen dat de scholengemeenschappen onmiddellijk van start kunnen gaan in een voorlopig scenario.

De raad heeft gevraagd om bij de normering rekening te houden met de bevolkingsdichtheid en met een weging van leerlingen van het buitengewoon onderwijs. Met de eerste opmerking heeft de overheid rekening gehouden, met de tweede niet.

De raad kan akkoord gaan met een indeling in zones, maar meent dat er soepel mee moet worden omgesprongen, zeker naar kleine onderwijsverstrekkers.

De raad was steeds van oordeel dat de scholengemeenschappen een substantieel voordeel moesten opleveren. We stellen echter vast dat de voordelen in een eerste fase vrij klein zullen zijn. Daarom stellen we voor een groepspad uit te tekenen.

Op het thema personeelsformatie zal ik nu niet ingaan. Straks zal er gelegenheid zijn om hierover vragen te stellen. Een aantal andere onderwerpen zullen in de verdere loop van de dag meer uitvoerig aan bod komen.

De heer Karlos Callens : Het verheugt me dat het voorontwerp van decreet aan een aantal opmerkingen van de raad werd aangepast.

De heer Piqueur zegde dat er bij de invoering van het decreet een aantal problemen zullen rijzen die samenhangen met andere dossiers. Over welke dossiers gaat het dan ?

De heer Dirk Piqueur : Er zijn twee belangrijke dossiers die hiermee interfereren, namelijk het kerntakendebat en het participatiedecreet.

De heer Kris Van Dijck : Netoverschrijdende samenwerking is één van de doelstellingen van het decreet. In Vlaanderen zijn echter veel landelijke gebieden. Sommige schoolbesturen maken voorbehoud tegen de vorming van scholengemeenschappen, zeker als die netoverschrijdend zouden zijn. Voor de scholengemeenschappen werd de lat gelegd bij 900 leerlingen, maar de raad pleit nu voor soepelheid. Kan men dan wel scholengemeenschappen vormen ?

De heer Dirk Piqueur : De overheid is tegemoet gekomen aan onze vraag rekening te houden met de bevolkingsdichtheid. Nu moeten we de startdatum afwachten. Er beweegt een en ander op het

terrein, maar op de ene plaats lukt dat beter dan op de andere. Er worden vooral scholengemeenschappen gevormd binnen de netten en nagenoeg niet netoverschrijdend. Er zijn nog een aantal drempels die de netoverschrijdende samenwerking bemoeilijken.

De heer Frans Ramon : In een eerste fase leveren de scholengemeenschappen niet zo veel voordelen op. Heeft u concrete suggesties voor een groepspad ? Hoe denkt u over ondersteuning ? Klopt het dat volgens u de middelen voor het basisonderwijs niet beduidend toenemen ?

De heer Dirk Piqueur : Er zijn inderdaad weinig bijkomende middelen om dit ontwerp te realiseren. Het gaat vooral om verschuivingen binnen de begroting. Nochtans leverde de rondetafelconferentie een consensus op om de middelen substantieel te verhogen.

Heel veel scholen vinden dat de stimulus om scholengemeenschappen te vormen, mager uitvalt. Dit ontwerp verandert daar weinig aan. Er is weliswaar sprake van een toename van de stimulerende middelen op termijn, maar daarvan staat niets op papier. Een groepspad in het ontwerp inschrijven, is een mogelijkheid.

Voor de ondersteuning van de vorming van scholengemeenschappen werden in het secundair onderwijs wel mensen en middelen ingezet. Dat is ook zeer belangrijk, want anders ontstaan blinde vlekken op de onderwijskaart en vallen scholen uit de boot. Die ondersteuning is ook nodig voor het maken van goede keuzes in deze technische aangelegenheid.

2. Toelichting door de onderwijsverstrekkers

Mevrouw Beatrijs Pletinck, secretaris-generaal VVKBaO : Het VVKBaO onderschrijft ten volle de optie om de samenwerking tussen scholen en schoolbesturen van het katholiek basisonderwijs te bevorderen. Het is vanuit die positieve ingesteldheid dat wij scholen en schoolbesturen die scholengemeenschappen vormen, ondersteunen. Samen met de directeuren en met de leden van de schoolbesturen stellen wij vast dat het voorliggende ontwerp van decreet betreffende het landschap basisonderwijs op een aantal fundamentele punten tekortschiet. Wij vragen aan de leden van de onderwijscommissie om het voorliggende ontwerp van decreet aan te passen aan onze bemerkingen.

De ondersteuning, zowel administratieve als beleidsondersteuning, van de directeur is ontoereikend. Het statutair maken van het administratief personeel van het gesubsidieerd basisonderwijs is vanuit sociaal oogpunt een goede zaak. De directeurs en de schoolbesturen vinden het evenwel onaanvaardbaar dat hierdoor de werkingsmiddelen van de basisscholen met ongeveer 10% dalen. Het anderhalf miljard frank aan werkingsmiddelen dat de overheid nu terugneemt van de scholen werd vroeger ook gebruikt om directeurs klasvrij te kopen of om beleidsondersteuning voor de directeur te kopen. Dit zal voortaan onmogelijk worden, gelet op de serieuze vermindering van de werkingsmiddelen.

Wat de toekenning van administratieve omkadering betreft, kunnen wij ons niet akkoord verklaren met het toepassen van een omrekeningscoëfficiënt voor het kleuteronderwijs. Een kleuter telt maar voor 0,6636 procent. Wij protesteren tegen de wijze waarop de onderhandelingen verlopen zijn. Op 12 maart, de laatste dag van de onderhandelingen over het ontwerp, wordt beslist om het budget van de rekenplichtige correspondenten van het gemeenschapsonderwijs uit de enveloppe te lichten en dit budget exclusief voor te behouden voor de scholen van het gemeenschapsonderwijs. Alhoewel dit budget vermeld staat in de visienota van oktober 2002, zegt de minister in het parlement dat dit bedrag foutief door de administratie werd ingecalculeerd in het budget.

De minister verantwoordt haar beslissing door te verwijzen naar een akkoord van juli 1996. Zij negeert hierbij evenwel de conclusies van de studie objectieveerbare verschillen, evenals de aanbevelingen van de Rondetafelconferentie. Volgens het nieuwe omkaderingsmechanisme, dat ingaat op 1 september 2003, heeft een autonome kleuterschool met 285 kleuters recht op ongeveer 24 uur administratieve omkadering. Een gelijkaardige school in het gemeenschapsonderwijs heeft recht op bijna dubbel zoveel administratieve omkadering. Het voorgestelde uitdoofscenario is geen antwoord op de gerechtvaardigde en door de overheid erkende vraag van het katholiek onderwijs naar gelijke behandeling. Wij vragen een substantiële verhoging van de middelen van het katholiek basisonderwijs om voor elke directeur een volwaardige administratieve omkadering te financieren om alzo elk verschil in behandeling tussen de scholen naargelang het net waartoe zij behoren, onmiddellijk en definitief op te heffen. Op dit moment derven de katholieke scholen jaarlijks 25 miljoen euro aan administratieve omkadering.

De visietekst over de hertekening van het landschap basisonderwijs is volledig uitgehold. De meeste middelen die vanaf volgend schooljaar bijkomend worden uitgetrokken, worden toegekend aan alle scholen. Het element scholengemeenschap is geen criterium. Het zou dan ook logischer zijn het ontwerp op te splitsen. Een decreet regelt de ondersteuning die toegekend wordt aan alle scholen, ongeacht of ze wel of niet tot een scholengemeenschap behoren. Een andere decreet bepaalt de voorwaarden voor het toetreden tot een scholengemeenschap.

De voorliggende regelgeving beperkt aanzienlijk de ruimte van een scholengemeenschap om middelen die aan de scholen toegekend worden, schooloverstijgend aan te wenden. Die optie beperkt een eventueel elan dat zou kunnen ontstaan binnen de nieuw scholengemeenschap.

Tijdens de onderhandelingen van het onderwijsdecreet XIII in de lente van 2001, vroeg het katholiek onderwijs aan de overheid om aan scholen vanaf een bepaalde grootte een adjunct-directeur toe te kennen om artificiële opsplitsingen van scholen te vermijden. De regeling omtrent het personeelskader is immers op maat van kleine scholen geschreven. Grote scholen ontvangen in verhouding héél wat minder omkadering. Als reactie hierop kondigde de onderwijsminister een programmatiestop aan voor twee jaar. De minister verantwoordde de programmatiestop door te stellen dat de programma- en de rationalisatienormen van het basisonderwijs moesten aangepast worden. Hiervoor had zij twee jaar tijd nodig.

De hertekening van het onderwijslandschap zou een schaalvergroting moeten stimuleren en meteen zouden de nadelen voor de omkadering van grote scholen weggewerkt worden. We zien nu wel dat de programmatiestop een einde neemt, maar de reglementering wordt gewijzigd, zodat de opsplitsing van grote scholen de facto onmogelijk wordt. Tenzelfdertijd worden de nadelen voor grote scholen niet weggewerkt. Het administratieve kader van een school met 600 leerlingen bedraagt bijvoorbeeld 26 uur minder dan de som van de kaders van zes scholen van 100 leerlingen. Nog schrijnender is de toekenning van de zorguren. Een school met 150 leerlingen krijgt evenveel uren zorg als een school met 299 leerlingen, namelijk 10 uren zorg.

De financiële stimuli ter ondersteuning van de scholengemeenschappen zijn verwaarloosbaar. Per schijf van 900 leerlingen ontvangt een scholengemeenschap 21 punten. Dit komt overeen met 9 uur administratieve ondersteuning (niveau HOKT).

Daarenboven betaalt het basisonderwijs zijn stimuli zelf. Hiervoor wordt een bepaald gedeelte van de Tivoli-gelden gebruikt. De rest van het bedrag wordt gehaald uit de besparing die de overheid realiseert door het administratief personeel statutair te maken.

Er is niet voorzien in een extra functie van coördinerend directeur. De overheid weigert om voor de scholengemeenschappen basisonderwijs, zoals het geval is voor de scholengemeenschappen secundair onderwijs, de functie van coördinerend directeur ter beschikking te stellen.

Er is geen begeleiding om het proces van de hertekening te ondersteunen. Alhoewel het landschap basisonderwijs nog veel meer versnipperd is, weigert de minister in te gaan op de vraag om voor directies en schoolbesturen te voorzien in extra ondersteuning. In het secundair onderwijs werden voor de ondersteuning van dit proces, alleen al voor het katholiek secundair onderwijs, tien ondersteuners vrijgemaakt.

Ook zijn de decretale teksten nog altijd niet beschikbaar. Directies en schoolbesturen moeten gesprekken voeren over de vorming van scholengemeenschappen zonder een duidelijk en vaststaand juridisch kader.

Verder wordt de achterstand van het katholiek basisonderwijs op het vlak van de werkingsmiddelen onvoldoende weggewerkt. Uit een studie die we aan het afronden zijn, blijkt dat het katholiek basisonderwijs ernstig ondergefinancierd is en aan een inhaalbeweging toe is. De minister erkent dat.

De heer Karel Casaer, secretaris-generaal VVK-BuO : Het VSKO onderschrijft de intentie om het BuBaO intens te betrekken bij de hertekening van het landschap basisonderwijs. Hoewel de overheid in eerste instantie een administratieve samenwerking beoogt, worden reeds duidelijk pedagogisch inhoudelijke verwachtingen ten aanzien van het BuO geformuleerd. De inschakeling van de BuO-expertise in het kader van zorgbeleid is voor het VSKO een realistisch toekomstperspectief. Het VSKO kan zich echter niet akkoord verklaren met de wijze waarop de overheid door dit ontwerp van decreet deze doelstelling wil realiseren en met de begeleidende rondzendbrief wil implementeren. Ten aanzien van deze bijkomende verwachtingen ten aanzien van het BuO stelt de overheid géén bijkomende middelen, integendeel. Samenwerken op vlak van zorgbeleid is voor het VSKO immers veel eerder het samen overleggen en samen deskundigheid leggen in het belang van leerlingen, dan het afstaan

van deskundigheid door de ene partner aan de andere partner.

Het VSKO stelde tijdens de onderhandelingen de manifeste onwil van de overheid vast om bij deze hertekening van het onderwijslandschap, buiten de toekenning van administratief personeel, ook maar enige specifieke maatregel te nemen ten gunste van het BuBaO. Er is in een hogere coëfficiënt voorzien voor het buitengewoon onderwijs voor de administratieve omkadering, maar die staat niet in verhouding tot het meerwerk, dat vandaag in het buitengewoon onderwijs nodig is om een goede administratie voor de school uit te bouwen. Bovendien weigert de overheid principieel om een wegingcoëfficiënt toe te kennen aan de leerlingen in het buitengewoon onderwijs.

De bijdrage van het buitengewoon onderwijs in een scholengemeenschap is zo gering, dat het meerwerk dat het meebrengt, een te geringe compensatie krijgt. De scholengemeenschap die een bijkomende inspanning wil doen, moet meer gehonoreerd kunnen worden. Voor de scholen in het buitengewoon onderwijs is het schrijnend dat bij de telling van het aantal leerlingen voor de berekening van de administratieve omkadering de GON-leerlingen niet worden meegeteld. Ik geef een voorbeeld : de school van Huldenberg telt 65 leerlingen en heeft 125 leerlingen die men in GON begeleidt. Men heeft dus meer personeel extra muros dan intra muros op te volgen en men krijgt daarvoor geen middelen. Het administratieve werk voor de GON-leerling wordt gedaan door de BuO-school. Het is schrijnend dat de mensen voor hun inspanningen niet worden beloond.

Verder stelt het VSKO vast er in het ontwerp van decreet geen enkele maatregel staat om de samenwerking tussen gewoon en buitengewoon onderwijs inhoudelijk te bevorderen. Als het gewoon onderwijs bijkomende inspanningen wil doen voor leerlingen met leerproblemen en bijzondere onderwijsbehoeften, moet het daarvoor middelen krijgen.

Mevrouw Beatrijs Pletinck : Tot slot willen wij verwijzen naar het advies van de Raad van State bij het ontwerp van decreet. De Raad formuleert een opmerking ten aanzien van artikel 3 dat stipuleert dat nieuwe scholen voor gewoon (basis)onderwijs, die vanaf 1 september 2003 worden opgericht, zowel kleuter- als lager onderwijs zullen moeten organiseren. Volgens de Raad heeft de regering geen verantwoording gegeven voor het feit dat de thans bestaande kleuter- en lagere scholen niet eveneens zullen moeten overschakelen naar een

globaal aanbod en dus ook basisscholen moeten worden.

De Raad vraagt zich ook af “of de verantwoording wel voldoende pertinent is, gelet op het gegeven dat ze ook zou kunnen worden toegepast op de overgang van lager onderwijs naar secundair onderwijs”. Volgens ons is die verplichting tot oprichten van basisscholen binnen het concept scholengemeenschap achterhaald. Het artikel 125sexies, § 1, van het decreet basisonderwijs, ingevoegd bij artikel 26 van voorliggend ontwerpdecreet, bepaalt immers “dat een scholengemeenschap meerdere scholen basisonderwijs omvat met dien verstande dat een scholengemeenschap zowel het niveau kleuter- én lager onderwijs omvat”. In die zin vragen wij de schrapping van het artikel 3.

De heer Jef Wellens, administrateur-generaal Gemeenschapsonderwijs (GO) : Het GO is met een positieve ingesteldheid naar de onderhandelingen over het ontwerp van decreet gegaan omdat dit het einde van een lang traject over de discussienota hertekening onderwijslandschap was. De discussie over de discussienota is naar ons gevoel positief geweest, want de minister heeft werkelijk geluisterd naar wat uit de discussie naar voren is gekomen. Oorspronkelijk werd gedacht aan een megalomane schaalvergroting, maar uiteindelijk heeft men ervoor geopteerd dat het onderwijsaanbod in de lokale leefgemeenschap blijft. Dat is een zeer positief punt. Men streeft wel naar een bestuurlijke schaalvergroting door de scholengemeenschappen basisonderwijs. Daar hebben we geen problemen mee. We hebben in feite al scholengemeenschappen avant la lettre. Sinds 1999, operationeel vanaf 1 januari 2000, hebben we 29 scholengroepen die als regionale inrichtende machten optreden en waarbinnen zowel basis- en secundaire scholen en scholen voor buitengewoon onderwijs, fungeren. Het GO heeft dan ook al een voorsprong inzake schooloverschrijdende samenwerking. Toch aanvaarden we slechts de geleidelijke invoering. Wel stellen we vast dat daardoor een aantal verworvenheden die in het GO bestaan, zoals de administratieve kernen, een beetje worden teruggeschroefd. We rekenen erop dat er een groeipad komt.

De administratieve omkadering, de ICT-coördinatie, en het zorgbeleid krijgen vorm. Voor zorgbeleid komt er 25 miljoen euro uit CAO VI als nieuw geld bij. Daarenboven gaan de personeelsleden van een arbeidsrechtelijke verhouding over naar een statutaire verhouding. Dat is positief.

De heer Marc Lemmens, commissievoorzitter basisonderwijs : Het bijzonder decreet van 14 juli

1998 geeft ons heel wat mogelijkheden om binnen de scholengroep samen te werken. Dit ontwerp van decreet houdt daar bijzonder weinig rekening mee. De mogelijkheden van samenwerking die we nu in de scholengroepen kennen gaan veel verder dan wat er in het ontwerpdecreet wordt voorgesteld.

Bijzonder spijtig is dat het ontwerp de scholengroep niet aanvaardt als geografisch begrenzingscriterium. In de praktijk betekent dat dat er scholen van verschillende scholengroepen in een scholengemeenschap kunnen zitten. Dat botst natuurlijk met het bijzonder decreet van 14 juli 1998 waar bevoegdheden toegewezen worden aan het college van directeurs. Scholengroep 4 telt bijvoorbeeld 12 basisscholen ; 11 daarvan zitten in de scholengemeenschap van scholengroep 4 en de twaalfde school zit in de scholengemeenschap van scholengroep 1. In plaats van drie aangrenzende zones zou het zeer positief zijn dat ook de scholengroep als geografische afbakening wordt erkend.

Verder zou de inzetbaarheid van het ondersteunend en beleidspersoneel beter worden gerealiseerd door middel van een affectatie aan een scholengroep. Nu kunnen alleen de punten die niet in aanmerking komen voor de groepjes van 4 uur vaste benoeming, overgeheveld worden naar de scholengemeenschap en omgevormd worden naar ofwel administratieve omkadering of ICT.

De heer Jef Wellens : De Raad van State heeft voor de tweede maal brandhout gemaakt van de overheidsdefinitie van de verhouding tussen inrichtende macht en scholengemeenschap. Het is duidelijk dat de scholengemeenschap een overlegplatform is, maar dat de inrichtende macht hoe dan ook de eindverantwoordelijkheid behoudt. De overheid vindt allerlei juridische argumenten, bijvoorbeeld dat het slechts over residuaire bevoegdheden zou gaan. Dat advies moet dus ter harte genomen worden. Reeds bij onderwijsdecreet XIV was dat een heikel punt. De overheid heeft expliciet beloofd een advies van de Raad van State te vragen, en desondanks blijft ze bij een standpunt dat de verhouding tussen scholengemeenschappen en inrichtende machten dreigt te vertekenen.

Belangrijk is het gebrek aan waardering voor de eigenheid van het buitengewoon onderwijs. Er waren drie fasen door de overheid voorzien : het gelijkheidsdecreet, het zorgbeleid en de discussienota ‘Maatwerk’ (buitengewoon onderwijs). Binnen het zorgbeleid kunnen er geen punten ‘zorg’ toegekend worden aan scholen voor buitengewoon onderwijs. Op een hoorzitting over maatwerk is gezegd dat het buitengewoon onderwijs geen punten

zorg kan krijgen, hoewel er extra geld is. Er is geen enkele band met de implementatie van de ideeën van 'Maatwerk', noch een specifieke aandacht voor het geïntegreerd onderwijs, in de zin van de motie van het Vlaams Parlement (29 januari 2003). Stel dat een school voor gewoon onderwijs punten zorg wil overdragen naar een school voor buitengewoon onderwijs, dan kan die school daar geen beleidsmedewerker voor aanwerven. Zo komt men tot heel ingewikkelde constructies. Er is dus geen enkele incitans voor die overdracht, hoewel het een theoretische mogelijkheid is. Tot overmaat van ramp worden waardevolle projecten specifiek voor het buitengewoon onderwijs afgeschaft om het luik 'zorg' te financieren.

De CODO-projecten in het buitengewoon onderwijs golden niet alleen voor autisme maar ook voor samenwerking tussen gewoon en buitengewoon onderwijs, gedragsproblemen, ondersteuning internaten, enzovoort. Die vallen nu weg, het geld gaat in de grote pot zorg, en die is enkel bestemd voor het basisonderwijs. De overheid heeft de laatste weken een paar keer geprobeerd om een aantal tijdelijke projecten voor het buitengewoon onderwijs te creëren, maar die komen te laat, zijn niet geïntegreerd in een omvattende visie en houden geen rekening met de prioriteiten zoals het geïntegreerd onderwijs (GON). Er moet dus nagedacht worden over hoe we kunnen komen tot een langzame implementatie van de discussienota 'Maatwerk'.

De heer Marc Lemmens : Punt zes van onze nota handelt over de aanwending van de punten zorg en ICT. We pleiten ervoor om ook onderwijzend en andere personeelscategorieën daarvoor in aanmerking te laten komen. Zo heeft de VLOR dat trouwens geformuleerd in zijn advies. De gelijkstelling van de lonen is positief, maar ook de administratieve anciënniteit was beter gelijkgeschakeld. Nu komen we tot situaties dat bepaalde personen anciënniteit als beleidsmedewerker niet kunnen gebruiken voor een benoeming als onderwijzend personeel of omgekeerd. De overheid tracht dat op te lossen door als beleidsmedewerkers vastbenoemde personeelsleden met een tijdelijke andere opdracht aan te stellen. Dat zijn echter noodgrepen, die enkel in uitzonderlijke gevallen mogen toegepast worden. Nu wordt de uitzondering de regel.

De overheid heeft in 1997 beloofd om de personeelscategorie rekenplichtig correspondenten geleidelijk af te schaffen. Als die afspraak niet nagekomen wordt, zijn we verplicht om heel wat contractuelen af te danken. De beloften van CAO 6 zijn dan loos. De concordantie van rekenplichtige

correspondenten met de administratieve medewerkers is degelijk uitgewerkt. Die personeelsleden krijgen eindelijk een verlofregeling, een prestatie-regeling, een loon en een vervanging zoals de andere administratieve medewerkers. We dringen echter aan op concrete richtlijnen daarover.

Gezien het uitdovend karakter van de rekenplichtige correspondenten aanvaarden we tijdelijk het lagere coëfficiënt van de rekenplichtige correspondenten. We werken met een coëfficiënt 0,1543, het gesubsidieerd onderwijs een coëfficiënt van 0,1756. Dat is aanvaardbaar op voorwaarde dat er bij de overgang van de huidige, min of meer voorlopige regeling, naar de organieke regeling, rekening gehouden wordt met het telkenmale verminderend volume van de rekenplichtige correspondenten, zo niet vallen er weer heel wat contractuelen uit de boot.

De heer Jef Wellens : We denken dat we ons zeer redelijk opgesteld hebben. Niet alleen hebben we de lagere coëfficiënt en een paar andere minder gunstige aspecten aanvaard, maar ook hebben we tijdelijk een fundamenteel slecht omkaderingsmechanisme aanvaard. Bij de rondetafelconferentie was er sprake van een 'sokkel' als basis voor de administratieve ondersteuning. Die basisfinanciering is heel minimalistisch, namelijk 9 punten. Daarenboven zei de werkgroep financiering dat de criteria vergelijkbaar moesten zijn met die van de secundaire scholen. Momenteel is de financiering van het basisonderwijs, op de kleine basisfinanciering na, louter uitsluitend gebaseerd op de leerlingenaantallen. In het secundair onderwijs is de financiering ondersteunend personeel voor 70 procent op andere omkaderingseenheden gebaseerd en maar voor 30 procent op de leerlingenaantallen. Het personeelsbestand reflecteert veel beter de complexiteit van de school. Enkel werken met de leerlingenaantallen houdt bijvoorbeeld geen rekening met de samenstelling van de populatie.

De huidige regeling inzake omkadering is gemaakt om niemand uit de boot te laten vallen. Hier kunnen we wat de opstartfase betreft, mee leven. Eens de opstartfase voorbij is moet er een discussie ten gronde komen, onder meer over de stelsels voor de administratieve omkadering. De overheid heeft trouwens in artikel 192, § 3, bepaald dat het afvloeiingsmechanisme van de rekenplichtige correspondenten kan versneld worden. Op de rondetafelconferentie is beloofd dat er politieke werkgroepen zouden komen onder meer over de financiering, die de omkadering nader zullen bekijken.

Ten slotte sluiten we ons aan bij de opmerkingen over het gebrek aan ondersteuning. Het is heel vreemd dat de vakbonden reeds lang beschikken over ondersteuning, in het secundair onderwijs was er tijdelijke ondersteuning voor de inrichtende machten, nu komt er niets voor de schoolbesturen.

Uiteraard is er uw resolutie over de start van het schooljaar. De overheid heeft een goede start al verzekerd door de regeling in het programmadecreet en een aantal uitvoeringsbesluiten en circulaires. Het parlement heeft nu voldoende tijd om over een en ander grondig na te denken. Ook daarom hebben we een aantal opmerkingen bij de artikelen geformuleerd. Daarvoor verwijs ik naar onze tekst.

Mevrouw Liesbeth Peeters, afdelingshoofd OVSG : De inrichtende machten van het gemeentelijk en stedelijk onderwijs hebben een protocol van niet-akkoord afgesloten bij dit ontwerp. Het strookt immers niet met de kern van onze gemeentelijke openbare besturen als onderwijsaanbieders.

Voor onze schoolbesturen is de eerste groepsvorm voor het basisonderwijs de gemeente, de lokale leefgemeenschap en niet een hogere, regionale structuur. Het concept van de scholengemeenschap, op maat van het secundaire onderwijs, past als bestuurlijke eenheid niet voor een lokaal uitgebouwd openbaar basisonderwijs.

In de memorie van toelichting staat bovendien dat in een eerste fase de scholengemeenschappen binnen het basisonderwijs worden opgericht. Dat sterkt ons vermoeden dat er op termijn scholengemeenschappen leerplichtonderwijs, basis- en secundair onderwijs samen, zullen ontstaan. Dat vermoeden wordt bevestigd door het gelijklopen van de termijnen. De zesjarige overeenkomsten voor scholengemeenschappen in het secundair en basisonderwijs zullen dezelfde periode bestrijken. De gemeenten pleiten voor een onafhankelijk en autonoom basisonderwijs dat een eigen finaliteit heeft en dat leerlingen op een open en onbevooroordeelde manier kan oriënteren op het secundair onderwijs.

De eigenheid van het basisonderwijs moet gegarandeerd blijven en dat kan het beste in een autonome basisstructuur in de gemeente. Dat is voor onze organisatie altijd het uitgangspunt geweest.

Ook bij het kerntakendebat, dat gelijktijdig met de besprekingen van dit ontwerp liep, waren wij van oordeel dat de gemeente het aangewezen bestuursniveau is voor het basisonderwijs. De gemeenten

konden onmogelijk een ontwerp van decreet over het landschap basisonderwijs aanvaarden toen de positie van de gemeente als onderwijsaanbieder nog besproken werd in het kerntakendebat. Nu is er wel duidelijkheid.

Het kerntakendebat is op 25 april afgerond met een bestuursakkoord tussen de gemeenten, de provincies en de Vlaamse overheid. In dat akkoord wordt de gemeente erkend als het vanzelfsprekende organisatieniveau en het ordeningsprincipe voor het openbaar basisonderwijs in Vlaanderen. Ook bij toekomstige hervormingen zou men zich richten op de gemeente als ordeningsprincipe. We moeten vaststellen dat de zonale omschrijvingen van de scholengemeenschappen basisonderwijs helemaal geen rekening houden met een gemeentelijke omschrijving. Het voorliggend ontwerp van decreet spoort dus niet met de afspraken van het kerntakendebat.

Mevrouw Hilde Van Dalem, stafmedewerkster OVSG : Ik wil het hebben over een aantal problemen die te maken hebben met de timing, de juridische onderbouw en de rechtszekerheid.

De koepel voor het gemeentelijk onderwijs denkt dat het belangrijk is dat de gemeenten bij de start van de scholengemeenschappen rechtszekerheid hebben voor hun beleidsbeslissingen. Het feit dat de instap in een scholengemeenschap op 1 september 2003 slechts geldt voor één schooljaar, betekent niet dat er geen duidelijkheid hoeft te zijn.

Er zijn vragen rond de financiële consequenties, rond de evoluties van de personeelsaangelegenheden en rond de meerwaarde voor de kwaliteit van het onderwijs in het belang van het kind.

Veel gemeentebesturen maken de vergelijking met de politiezones waar ze vaststellen dat de financiële lasten zwaarder zijn geworden, de service naar de burgers minder is geworden en de eigen bevoegdheid kleiner is geworden.

Toch zijn de gemeenten overgegaan tot de vorming van scholengemeenschappen, louter op basis van de omzendbrief van 18 april 2003. Daarbij komt dat de meeste gemeenten binnen de eigen gemeentelijke inrichtende macht niet aan voldoende leerlingen komen en aansluiting dienen te zoeken bij andere schoolbesturen. Als ze voldoende groot zijn, kunnen ze ook beslissen om binnen het eigen schoolbestuur een schoolgemeenschap te vormen. Ook dan dient rekening te worden gehouden met overlegprocedures zoals besprekingen in de participatieraad en met de vakorganisaties. Dan hebben

we het nog niet over de specifieke besluitvorming op gemeentelijk niveau, waarbij termijnen dienen gerespecteerd. Als ze hiermee klaar dienen te zijn vóór 1 augustus 2003, dan moet er heel wat werk gebeuren in de periode tussen eind april en eind juni, een periode die al erg druk is omwille van de voorbereidingen voor het volgende schooljaar. We stellen ons dan ook vragen bij de planlastvermindering.

De centrale overheid heeft trouwens zelf onderzonden dat er heel wat tijd nodig is om dergelijke ingrepen mogelijk te maken. Ze heeft een aantal kunstgrepen moeten toepassen in afwijking van de normale legistische procedures.

We kunnen dus niet aanvaarden dat de gemeenten dergelijke ingrijpende wijzigingen moeten doorvoeren op basis van een rondzendbrief en zonder decretale onderbouw. We hebben ook bedenkingen bij het inpassen van deze regeling in een programmadecreet. Deze werkwijze valt niet te rijmen met de door Vlaamse overheid vooropgestelde doelstellingen als deregulering en een kwalitatief hoogstaande reglementering.

De voorzitter : In het programmadecreet werd een amendement ingediend. Alles wat het basisonderwijs betreft, werd geschrapt op basis van een advies van de Raad van State.

Mevrouw Hilde Van Dalem : Om de scholengemeenschappen enige stabiliteit te geven, moeten ze worden opgericht voor een welbepaalde duur en moet het schoolbestuur er ten volle achterstaan. In het ontwerp van decreet wordt evenwel bepaald dat er vanaf 1 september 2005 scholengemeenschappen worden gevormd voor een periode van zes jaar. Het begin van die zesjarige periode valt net samen met het einde van de gemeentelijke legislatuur. De gemeentebesturen betreuren dit ten zeerste. De zittende meerderheid zal dus keuzes moeten maken die haar opvolgers zullen binden.

We vragen ons af wat de meerwaarde van de scholengemeenschap is voor het basisonderwijs. We denken dat de schoolbesturen niet meer middelen hebben gekregen. Vermits het geheel gefinancierd wordt met middelen die reeds aan het basisonderwijs toebehoorden zoals de werkingsmiddelen en de Tivoli-gelden, of met middelen die al toegezegd waren, zoals de middelen van CAO 6 voor het kleuteronderwijs die nu geheroriënteerd worden naar zorg. Dit is niet meer dan een andere aanwending van werkingsmiddelen die in het verleden reeds werden verhoogd.

Men wekt verkeerdelijk de indruk dat door deze hertekening extra geld in het basisonderwijs wordt gepompt. Dit is echter niet het geval. De scholen gaan een puntenenveloppe krijgen voor administratieve omkadering. Op het eerste gezicht resulteert dit in een betere administratieve omkadering. Het globale werkingsbudget van de scholen daalt echter.

Tijdens het lopende schooljaar was een budget aan CODO's en werkingsmiddelen voorzien waarmee men administratieve omkadering kon kopen. De gemeentebesturen zijn van oordeel dat het gaat om een tijdrovende operatie om tot de vorming van scholengemeenschappen te komen, wat alleen neerkomt op een verschuiving van middelen.

De enige voordelen die resten zijn een beter statuut voor het administratief personeel en een paar luttele uurtjes per school. Bij een leerlingenaantal van 900 binnen de scholengemeenschap zou er ongeveer een derde of een vierde van een voltijds ambt bijkomen. We vragen ons af of deze inspanning de moeite waard is en of dit zal leiden tot levenskrachtige scholen.

De regularisatie van de administratieve ondersteuning in de basisonderwijs wordt door de gemeentebesturen positief beoordeeld. De contractuelen ten laste van het departement onderwijs, de zogenaamde CODO's, zullen worden opgenomen in het decreet rechtspositie. De contractuelen die nu reeds aangesteld zijn op basis van een werkingsbudget zullen worden omgezet naar een organiek kader. Beide ingrepen komen neer op een verbetering. De schoolbesturen zullen ook een grotere autonomie krijgen in het aanwerven van administratieve medewerkers. Ze zullen zelf de kwalificaties kunnen bepalen.

De heer Luc Martens : We hebben een inleiding gehoord over het advies van de VLOR. De partners van de VLOR formuleren echter veel kritiek op het ontwerp. Het is eigenlijk merkwaardig dat er een consensus werd gevonden.

De minister is erin geslaagd de vakbonden te gijzelen. De middelen die reeds verworven werden, worden nu ingeschreven in het ontwerp van decreet. Indien de tekst niet wordt goedgekeurd, worden deze afspraken niet gevalideerd.

Ik heb de indruk dat het onderwijslandschap onvermijdelijk in een soort van tweedeling terechtkomt. Het gemeentelijk onderwijs mag nog even proberen om op intercommunaal niveau te werken, maar wordt langzamerhand naar het gemeen-

schapsonderwijs gedreven, wat de verankering zou zijn van het officiële basisonderwijs.

Dat zou een tussenstap zijn naar een volgende beweging waarbij het basisonderwijs aan het secundair onderwijs zou gekoppeld worden. Aan de grotere entiteiten zal men dan zeggen dat ze hun financiële problemen onderling moeten oplossen.

Als de gemeentebesturen nu een beslissing nemen op basis van een rondzendbrief, dan is de voogdij-overheid verplicht te zeggen dat er geen rechtsgrond is. Men kan de scholengemeenschappen dus niet in goede juridische voorwaarden opstarten, tenzij er een medeplichtigheid zou ontstaan tussen de voogdij-overheid en de minister van onderwijs. Of ziet het OVSG een andere manier om voldoende rechtsgrond te creëren ?

Aan de vertegenwoordigers van de ARGO zou ik willen vragen de CODO-projecten kwalitatief en kwantitatief te situeren. Over hoeveel projecten gaat het ? Situeren deze projecten zich alleen binnen het gemeenschapsonderwijs, of ook binnen de andere netten ?

De heer Pieter Huybrechts : Om de groei naar scholengemeenschappen te begeleiden in het secundair onderwijs, werden er extra begeleiders aangetrokken en werd er voorzien in de functie van coördinerend directeur. Hoe werd dit geregeld voor het basisonderwijs ?

De heer Frans Ramon : Dit ontwerp van decreet bevat weinig of geen bepalingen over het buitengewoon onderwijs. Kan dit rechtgetrokken worden in een volgende fase ?

De heer Gilbert Van Baelen : De drie inrichtende machten zijn het erover eens dat dit eigenlijk onvoldoende is. Bij een bepaalde inrichtende macht bemerk ik een zekere vrees. Als die vrees terecht is, is er een probleem. Twee van de drie partners hebben dit gesugereerd.

Mevrouw Pletinckx heeft hier in een hoorzitting over de hervorming van het basisonderwijs een algemene politieke uitspraak gedaan. Als zij zich voorlooft om dergelijke uitspraken te doen, neem ik me het recht als parlements lid om haar van antwoord te dienen. Het is niet juist dat er tijdens deze regeerperiode geen inspanningen werden gedaan voor het basisonderwijs. Er werd een extra bedrag van 235 miljoen euro uitgetrokken.

De heer Frans Ramon : Kunnen de onderwijsverstrekkers het probleem van de inzetbaarheid van

het personeel verduidelijken ? Hoe kan het verholpen worden ?

De heer Kris Van Dijk : Alle onderwijsverstrekkers hadden bemerkingen over de schoolgrootte. Het viel mij evenwel op dat ze alle het probleem benaderden vanuit het eigen net. Hebben zij ook suggesties hoe scholengemeenschappen over de netten heen kunnen omschreven worden ? Ik stel vast dat lokale pogingen om alle scholen binnen een gemeente tot samenwerking te brengen, niet slagen vanwege een aantal gevoeligheden.

De heer Karlos Callens : Mevrouw Van Dalem liet zich heel negatief uit over het ontwerp. Toch stellen wij vast dat de gemeenten zeer ijverig en snel scholengemeenschappen samenstellen om te kunnen profiteren van de centen.

De heer Luc Martens : Het ziekenhuisonderwijs is blijkbaar in nood. Type 5 wordt minder goed behandeld dan het verdient. Hoe schat u dat in ?

De heer André Van Nieuwerkerke : Vindt men dat eerst de weg naar inclusief onderwijs helemaal doorlopen moet worden voor men een omvattend kader oplegt ? Daarnaast hoorde ook ik over de nood van het ziekenhuisonderwijs.

Mevrouw Liesbeth Peeters : De tweedeling vrij/officialieel binnen het onderwijs dateert al van het decreet Basisonderwijs zelf. Ik wijs erop dat in het kerntakendebat een bestuursakkoord werd afgesloten dat de gemeenten als de meest aangewezen instantie bepaalt om basisonderwijs te organiseren.

De heer Luc Martens : Dat is in zekere zin in tegenspraak met wat u eerder zei. Tijdens het kerntakendebat holde u, tegen uw zin, achter de feiten aan.

Mevrouw Hilde Van Dalem : Het klopt dat er op dit moment alleen nog maar een circulaire is. Maar wij moeten het daarmee doen, want er is niets anders. Als wij wachten met beslissen, komen wij te laat voor de instap in september.

Mevrouw Liesbeth Peeters : Heel veel zaken worden binnen onderwijs met ministeriële omzendbrieven uitgevoerd. De voogdijoverheid knijpt af en toe waarschijnlijk een oogje dicht.

Wij vinden het geen goede zaak dat gemeentebesturen op basis van omzendbrieven beslissingen moeten nemen, maar dit is nu eenmaal de realiteit waarmee onze besturen worden geconfronteerd.

De heer Jef Wellens : Het gemeentelijke onderwijs zou volgens een interveniënt naar het gemeenschapsonderwijs worden gedreven. In de eerste plaats is dat niet langer het staatsonderwijs van vroeger. Er zijn 29 regionale inrichtende machten, de scholengroepen. De uitkomst van het kerntaakendebat is overigens dubbelzinnig. Men pleit er tegelijk voor om rekening te houden met de bestaande toestand en anderzijds voor de gemeente als eerste ordeningsprincipe van het openbaar onderwijs met open karakter. Wij zijn er niet op uit het hele landschap te dynamiseren. Wij willen wel de samenwerking op gang brengen. Er zijn besprekingen aan de gang, maar wij stellen daarbij vast dat op dit moment de gemeentescholen liever onder elkaar scholengemeenschappen maken. Dit past in de decretale tweedeling tussen vrij en openbaar onderwijs. De sociologische werkelijkheid gaat meer aansluiten bij de decretale. Wij zijn er voorstander van om wegen van geleidelijkheid te bewandelen in de richting van samenwerking.

Wat de CODO-problematiek betreft, het volgende. In 1988-1989 werd het onderwijs gedefederaliseerd. Bij die gelegenheid werd tevens beslist alle nepstatuten in principe om te zetten in geco's. Met de toenmalige federaal minister van Sociale Zaken werden bepaalde verhoudingen over de verdeling tussen de netten afgesproken. Elke centrale instantie heeft evenwel bij de toewijzing van de toegekende geco's eigen accenten gelegd. Het Gemeenschapsonderwijs is binnen zijn contingent gebleven, maar koos er wel voor om een tachtigtal eenheden CODO naar het BuO te verschuiven. De heer Poelmans van de administratie Basisonderwijs kan u die lijst bezorgen. Precies daardoor verliezen wij door de nieuwe regeling in verhouding veel. Wij vragen daarom om dit op een of andere wijze te kunnen behouden.

Wij zijn voorstander van een stapsgewijze aanpak en niet van het paniekvoetbal dat de overheid de laatste tijd speelt. Tijdelijke projecten zijn wenselijk, zodat ervaring kan worden opgebouwd tegen de tijd dat het inclusief onderwijs organiek wordt.

Mevrouw Beatrijs Pletinck : Het vrij onderwijs heeft ervoor geopteerd om de geco's voor de administratieve ondersteuning voor de basisscholen aan te wenden omdat we op dat moment niets hadden aan administratieve omkadering. Het GO had de rekenplichtige correspondenten sinds 1969 ; we hadden die twintig jaar later nog altijd niet. Dat is ook de reden waarom we met een andere coëfficiënt werken. We brengen veel meer in in de pot die wordt verdeeld.

Ten slotte zijn er 85 CODO's waarvan er 8 naar het vrij onderwijs gaan, 4 naar het gemeentelijk onderwijs en 73 naar het gemeenschapsonderwijs.

De heer Jef Wellens : Wat de lagere coëfficiënt administratieve omkadering betreft, klopt het dat we minder inbrengen. Aan de andere kant worden andere eenheden die we hadden ingezet, zoals de BUO-projecten, van ons afgenomen. Er is hier evenwel geen differentiële coëfficiënt. Als ik de redenering van mevrouw Pletinck volg, dan zouden we een hogere coëfficiënt voor zorg moeten hebben en dat is niet het geval. We pleiten ervoor dat voor de projecten continuïteit wordt gewaarborgd.

Mevrouw Beatrijs Pletinck : De zorg is er gekomen vanuit de overweging dat in elke basisschool tien procent leerlingen met leermoeilijkheden zijn. Ik kan moeilijk de redenering volgen dat men de verhouding 4 tegenover 73 zou moeten omslaan in de uren zorg. Leerlingen met leermoeilijkheden zitten ook in het vrij basisonderwijs.

De heer Jef Wellens : We dragen minder CODO's administratief af en krijgen een lagere coëfficiënt. Omgekeerd dragen we meer CODO's niet-administratief af, maar we krijgen daar niets voor terug. Dat is mijn probleem.

Mevrouw Beatrijs Pletinck : Er is geen ondersteuning voorzien en de ondersteuningsbehoefte is zeer groot. In het vrij onderwijs zijn er 700 schoolbesturen die tot een nieuwe structuur moeten komen. De directies van het basisonderwijs begrijpen niet waarom een coördinerend directeur wel mogelijk is voor het secundaire onderwijs en niet voor het basisonderwijs. Daar is ook coördinatie nodig om richting te geven aan de nieuwe structuur. We betreuren dat dat niet is opgenomen in het ontwerp.

De heer Karel Casaer : We zien niet duidelijk welke stappen men verder wil zetten met de discussienota Maatwerk. Als de overheid in dit ontwerp alleen over administratieve samenwerking zou spreken, dan zouden we die realiseren. Er wordt evenwel ook gesproken over inhoudelijke samenwerking, maar daar worden geen middelen voor uitgetrokken. Tijdens de onderhandelingen is daar uitdrukkelijk naar gevraagd, maar dat was niet mogelijk. Als er nadien besluiten komen die op een andere basis vorm willen geven aan samenwerkingsverbanden, rijst de vraag wat de logica is.

Anderhalf jaar terug is Maatwerk als discussietekst gelanceerd. We hebben evenwel nooit vernomen wat de overheid met de conclusies van de discussie gaat doen. Verder zijn er volgens de minister heel

wat reacties binnengekomen op de mailbox. We weten evenwel niet welke reacties dat zijn en wat de overheid daarmee gaat doen. Als men een land-schap hertekent en er dient ook op inhoudelijk vlak te worden gewerkt, dan is het essentieel om de krijtlijnen aan te geven.

Mevrouw Liesbeth Peeters : We zijn het niet eens met dit ontwerp omdat men evolueert naar veel grotere structuren. Dat is geen goede uitvalsbasis voor het basisonderwijs. Het belang van het kind staat voorop en gelet op de geringe mobiliteit is het essentieel dat het in de lokale leefgemeenschap kan worden opgevangen en daar onderwijs kan volgen. Als men naar grote structuren evolueert, dan vrezen we dat dit aspect verloren gaat. Dit staat haaks op ons principieel uitgangspunt en is bijgevolg onaanvaardbaar.

Mevrouw Beatrijs Pletinck : De heer Van Baelen heeft kritiek op mijn vaststelling dat er in het ontwerp weinig wordt gedaan aan de achterstand van de werkingsmiddelen van het gesubsidieerde onderwijs. We stellen vast dat inzake de werkingsmiddelen alleen de Tivoli-akkoorden worden uitgevoerd. Er is een zeer geleidelijke stijging en de verhouding 76-100 zal niet op de beloofde datum worden gehaald. Men moet ook rekening houden met het feit dat de PC/KD-gelden afgeschaft zijn. Het zijn vooral de Tivoli-middelen die de stijging van de werkingsmiddelen veroorzaken. Het anderhalf miljard dat eruit gaat, is de 60 procent van de 399 miljoen die in het begrotingsjaar 2000 is toegekend, de tweemaal 250 miljoen (begrotingsjaar 2001 en 2002) en de 800 miljoen (2003). Dat cijfer klopt. Ik betreur dat men stelt dat ik mijn dossier niet zou kennen. De cijfers gaan terug op drie begrotingsjaren, met name 2000, 2001 en 2003. Dat staat ook in het ontwerp.

De heer Gilbert Van Baelen : Ik heb niet gereageerd op het cijfer van anderhalf miljard, maar wel op de uitspraak dat de totaliteit van de middelen voor het basisonderwijs tijdens deze regeerperiode niet substantieel zijn verhoogd.

Mevrouw Beatrijs Pletinck : Ik heb op het einde van mijn bijdrage gezegd dat er weinig is veranderd aan de werkingsmiddelen van het basisonderwijs en dat aldus niets is gedaan aan de vaststelling van Deloitte en Touche dat het vrij onderwijs slechts over half zoveel middelen beschikt als het officieel onderwijs.

De heer Jef Wellens : Het GO gaat ervan uit dat een personeelslid aan een scholengroep of aan een school wordt gehecht. Vakbonden staan er totnog-

toe zeer sterk op dat men aan een school wordt gehecht. Als grootste toegeving mocht men vanuit de school werken voor andere scholen in een samenwerkingsverband. Dat staat natuurlijk haaks op de evolutie van de scholengroepen en de vorming van scholengemeenschappen. Het is de bedoeling dat het beleids- en ondersteunend personeel voor sommige aspecten werkt voor een entiteit groter dan de afzonderlijke scholen. Daarom pleiten we voor de affectatie aan de scholengroepen van die categorie van personeelsleden zodat ze inzetbaar zijn in de hele scholengemeenschap. De overheid zweeft daar ergens tussenin : men blijft geaffecteerd aan een school maar de categorie beleids- en ondersteunend personeel blijft inzetbaar in alle scholen van de scholengemeenschap.

Er zijn dus twee uiterste standpunten : de school heeft de leerlingen en krijgt dus de omkaderingspunten, of die punten komen toe aan de scholengemeenschap. De uiteindelijke beslissing is een compromis. Wij zijn blij dat de vakbonden beginnen na te denken over de inzetbaarheid niet alleen voor maar ook in andere scholen.

De heer Marc Lemmens : Wat de schaalgrootte betreft, zou het misschien geen slecht idee zijn om in de proefperiode van twee jaar de scholen de vrijheid te geven om te kiezen bij welke scholengemeenschap zij zich aansluiten. Dan zal de realiteit of de evaluatie uitwijzen wat het goede criterium is. Nu heeft de overheid gekozen voor drie aangrenzende onderwijszones, met als enige argumentatie het parallelisme met het secundaire onderwijs. Het basisonderwijs wordt dus volledig geschoeid op de leerstroom van het secundaire onderwijs, alleen voor de praktische aspecten maakt men een uitzondering, zoals een coördinerend directeur of het volume van de administratieve omkadering. Dat werkt contraproductief.

Mevrouw Liesbeth Peeters : De zones zijn voor ons geen goed ordeningsprincipe. Die zones zijn bepaald op basis van leerlingenstromen en leerlingenoriëntering. Die criteria zijn irrelevant voor het basisonderwijs.

Mevrouw Hilde Van Dalem : Ik herhaal dat we een protocol afgesloten hebben van niet-akkoord. We stellen echter vast dat de reglementering toch ingevoerd wordt. We moeten ons houden aan de circulaire. We trachten er het beste van te maken. Onze schoolbesturen zijn niet aangemaand om samen te werken, maar doen dat in praktijk wel al. Ze hebben immers een gezamenlijk pedagogisch project en een eigen personeelsstatuut. Er is dus geen te-

genspraak tussen protesteren en zich toch schikken naar de regels.

De heer Karlos Callens : De basis denkt er dus anders over dan de organisatie.

Mevrouw Liesbeth Peeters : We helpen onze gemeentebesturen en hun scholen om toch iets te maken van de scholengemeenschappen. Het is onterecht te zeggen dat we met hen geen contact hebben. Ze zijn het ook niet eens met de nieuwe regels, maar proberen er het beste van te maken.

De heer Luc Martens : De OVSG wil graag lokaal de gemeenschappen vormen. Klopt het dat het VVKBaO het daar niet mee eens is ?

Mevrouw Beatrijs Pletinck : Er is een verschil tussen samenwerken en scholengemeenschappen vormen. Samenwerking ad hoc moet lokaal georganiseerd worden. Scholengemeenschappen zijn een nieuwe bestuursstructuur. Dat veronderstelt dat de scholen een gemeenschappelijk gedragen visie hebben, bijvoorbeeld over zorg. Ook de gezamenlijke bestuursorganisatie publiek-privaat onderwijs is niet evident, noch uitgeklaard.

De heer Kris Van Dijck : De onafhankelijkheid van het bestuur is fundamenteel. Er zijn echter gemeenten die steun verlenen aan de verschillende scholen, zelfs op administratief vlak. Scholengemeenschappen grijpen volgens het huidige ontwerp nog niet in in het schoolbestuur.

Mevrouw Beatrijs Pletinck : In het onderdeel rechtspositie staat een artikel over de aanwerving van personeel. Hierin gaat het criterium scholengemeenschap spelen. Het aanwerven van personeel is een wezenlijk onderdeel van de bevoegdheid van het bestuur. Het personeel maakt het project waar. Vanaf 2005 gaat daarvoor het criterium scholengemeenschap gehanteerd worden. Dat grijpt dus in in een belangrijk element van de vrijheid van onderwijs zoals vastgelegd in artikel 24 van de grondwet, namelijk het personeelsbeleid.

De heer Karel Casaer : Het is merkwaardig dat het ziekenhuisonderwijs hier zoveel aandacht krijgt. Ze verkeren in een bijzondere situatie, die ook verschilt van de andere vormen van buitengewoon onderwijs. Het betreft enkel de centra aan de universitaire ziekenhuizen. Die hebben geen regionale opdracht en werken dus samen met scholen uit heel Vlaanderen. Ze hebben dus geen logische samenwerkingsstructuur.

Die structuur is opgericht vanuit het basisonderwijs, maar geldt ook voor het secundair onderwijs. Er is wel samenwerking met secundaire scholen uit de buurt, voor bijvoorbeeld de vakleerkrachten. Administratief samenwerken zou ook mogelijk zijn. Nu worden de ziekenhuisscholen gedwongen in een samenwerking waarin ze zich niet thuis voelen.

In een uitvoeringsbesluit over de administratieve omkadering is vergeten dat zij, omwille van het grote aantal dossiers, vroeger op extra omkadering beroep konden doen. Door ze weg te nemen uit de CODO-projecten waren zij die kwijt. Ondertussen zou de administratie een pragmatische oplossing uitgewerkt hebben.

Mevrouw Lieve Vansintjan, vertegenwoordiger van de Steinerscholen : De kleine onderwijsverstrekkers hebben actief deelgenomen aan de besprekingen over de hertekening van het onderwijslandschap basisonderwijs. Wij waren betrokken bij het overleg over de visienota, bij de gesprekken in de VLOR en bij de onderhandelingen in het OOC.

De vernieuwingen zouden tot doel hebben om voordelen te creëren voor alle basisscholen. Het ontwerp voorziet in maatregelen, die ook voor ons positief zijn. Wij zijn echter niet enthousiast over de aspecten die onvoldoende rekening houden met de eigenheid van de scholen van de kleine onderwijsverstrekkers.

Binnen het Overleg van Kleine Onderwijsverstrekkers (OKO) werken drie onafhankelijke federaties samen om hun belangen te verdedigen. De onderwijsconcepten verschillen echter sterk. Ze hebben bijzondere pedagogische en onderwijskundige opvattingen. Daaruit kunnen eigen visies voortvloeien over hoe een school kan functioneren en bestuurd worden. Ze maken deel uit van het vrij onderwijs en vinden hun redenen van bestaan in de bewuste keuze van ouders, leraren en leerlingen voor een niet-gangbaar onderwijsconcept. Die scholen zijn niet alleen beperkt aanwezig, maar ze gaan vaak uit van minderheidsopvattingen. In die zin is het te begrijpen dat we sinds kort geregeld overleggen met de federatie van protestantse scholen. Het is vanuit die invalshoeken dat we een aantal opmerkingen maken bij het ontwerp.

Ik zal kort zijn over de programmatie van scholen en het oprichten van vestigingsplaatsen. We zijn blij dat er nieuwe scholen kunnen worden opgericht, maar we stellen ons vragen bij het hanteren van de 'groep' als middel om nieuwe oprichtingen binnen een bepaalde afstand te beperken. De groep waar-

in wij als kleine onderwijsverstrekkers terechtkomen, is die van het gesubsidieerd vrij niet-confessioneel onderwijs. Dit is een restgroep voor alle scholen die niet tot de traditionele inrichtende machten behoren, zodat we concurrenten van elkaar worden op het terrein. De versoepeling van de mogelijkheid om vestigingsplaatsen op te richten komt ten dele tegemoet aan onze vraag. De normen die daaraan gekoppeld worden, doen dat echter niet, aangezien de startnormen erg hoog zijn. Een nieuwe school oprichten die helemaal van onderaan moet ontstaan, neemt een lange tijd in beslag.

Wat betreft de nieuwe personeelscategorieën op basis van puntenenveloppes, zijn we heel blij dat men ons gevolgd heeft in de stelling dat de ICT-coördinatie aan de scholen wordt toegekend in plaats van aan de scholengemeenschappen.

Als dit ontwerp onverkort wordt goedgekeurd, dan zullen wij tot de scholengroep behoren die buiten het vormen van scholengemeenschappen valt. In feite worden wij hiervan uitgesloten, zodat we ook niet van de voordelen zullen kunnen genieten die hieraan verbonden zijn. De bepalingen dat een scholengemeenschap zich moet bevinden in maximaal drie aangrenzende zones en minimaal 900 leerlingen moet tellen, maken het onmogelijk voor ons een scholengemeenschap te vormen met partners die werken vanuit hetzelfde onderwijsconcept. Er is voorzien in een afwijkingsmogelijkheid die bepaalt dat vestigingsplaatsen van scholen die een afwijking kregen op het erkenningsbesluit van het decreet basisonderwijs als vestigingsplaats mogen aansluiten bij een scholengemeenschap in hun zone. Deze afwijking lost ons probleem niet op, aangezien slechts enkele van onze scholen werken met erg verspreide vestigingsplaatsen. Ook is onze zorg om aan te sluiten bij andere scholengemeenschappen van een andere aard.

Wij hebben geen moeite met het toekennen van stimuli aan scholengemeenschappen als wij de vrije keuze zouden kunnen maken om daar al dan niet bij aan te sluiten. Wij hebben het gevoel dat dit met de huidige stand van zaken niet mogelijk is. De ongelijke financiële behandeling die men tussen de netten wil wegwerken, wordt nu door een nieuwe vervangen doordat scholen die tot een grote koepel behoren, worden bevoordeeld.

Wij zijn ervan overtuigd dat het niet mogelijk is voor onze scholen tot een scholengemeenschap toe te treden, hoewel er in formeel opzicht geen hinderpalen zijn om netoverschrijdende scholengemeenschappen op te richten. Het voornaamste ar-

gument daarvoor is dat het personeelsbeleid een bevoegdheid wordt van de scholengemeenschap. Vanaf 2005 verwerven leraren dienstanciënniteit bij alle scholen van de scholengemeenschap. Leraren die zich engageren voor ons project vormen de kern van onze eigenheid. Indien we verplicht worden leraren te werk te stellen die zich niet willen engageren voor ons onderwijsproject, kunnen we onze doelstellingen niet langer waarmaken. Scholengemeenschappen zijn geen louter administratieve samenstellingen en men kan een samenwerking niet loskoppelen van de gelijkgezindheid van de scholen die hieraan deelnemen.

De federatie van Steinerscholen en de federatie van onafhankelijke methodescholen beweren dat het onmogelijk is voor hun projecten om scholengemeenschappen te vormen zoals ze nu uitgetekend zijn door het decreet. Wij durven vragen of het mogelijk is een Vlaamse scholengemeenschap te maken binnen ons eigen onderwijsconcept.

De heer Jaap Vergouwe, vertegenwoordiger van de Raad van Inrichtende Machten van het Protestants-Christelijk Onderwijs : In het algemeen zijn wij blij dat nu eindelijk een aantal knelpunten binnen het basisonderwijs worden aangepakt en dat er maatregelen worden getroffen die op langere termijn een goed functioneren van het basisonderwijs kunnen waarborgen. Er worden nu wettelijke kaders geschapen die een betere omkadering op vooral administratief en beleidsondersteunend gebied mogelijk maken. Hoewel deze kaders en de daarmee samenhangende financiën tot op heden ontbraken, heeft onze Raad in het afgelopen decennium hierin veel tijd, energie en middelen geïnvesteerd. Dit heeft tot gevolg dat onze scholen, hoewel verspreid over heel Vlaanderen, samenwerken en elkaar ondersteunen. Men zou kunnen zeggen dat we onze tijd al vooruit waren. Onze samenwerkingsstructuur zou daarom uitstekend passen in de voorgestelde regeling, als niet de voorgestelde maatregelen verbonden zouden zijn met dermate voor ons beperkende voorwaarden dat het werk van vele jaren genegeerd wordt. De nieuwe door het decreet voorgestelde samenwerkingsstructuren zouden voor ons onmogelijk zijn.

Er zijn enkele knelpunten die ik onder de aandacht zou willen brengen. Allereerst is er de samenwerking tussen scholen met een verschillend pedagogisch project die ons voor een probleem stelt. Onze Raad onderschrijft het uitgangspunt dat basisscholen in de lokale leefgemeenschappen dienen te worden ingeplant. Deze lokale gemeenschappen zijn echter pluriform en multicultureel, wat een afspiegeling vindt in scholen die door ouders en leer-

krachten zijn ingericht met onderscheiden pedagogische projecten. Dit leidt tot scholen die een uitgesproken karakter hebben en zo een meerwaarde vormen voor onze samenleving. De overheid hoopt dat scholen ongeacht het net waartoe ze behoren in een scholengemeenschap zullen stappen. Dat zou ertoe kunnen leiden dat scholen met totaal verschillende pedagogische projecten intensief samenwerken. Wanneer we ons alleen zouden beperken tot de organisatie van het schoolleven en de administratieve omkadering, kunnen we ons daar tot op zekere hoogte in vinden.

De werking van een scholengemeenschap zal echter verder gaan en zal terreinen omvatten die te maken hebben met het eigene van de individuele school, zoals personeels- en zorgbeleid. In scholengemeenschappen met scholen met verschillende uitgangspunten zullen er op dit terrein altijd concessies gedaan moet worden. Wij kunnen dit niet doen, temeer daar onze scholen gebaseerd zijn op de uitgangspunten van de erkende protestantse eredienst. Dit vormt een groot struikelblok voor scholen met een andere religieuze of pedagogische opvatting. Samenwerking met scholen met een ander pedagogisch project is in de praktijk dan ook niet mogelijk.

Een tweede knelpunt is de beperking van de zones. Scholengemeenschappen kunnen slechts gevormd worden met scholen die in 3 aangrenzende zones zijn gelegen. Scholen die aangesloten zijn bij onze Raad, zijn gebaseerd op de erkende protestantse eredienst, die in Vlaanderen niet zo sterk vertegenwoordigd is. Er zijn 6 aangesloten scholen in Vlaanderen, namelijk in Kortrijk, Gent, Mechelen, Lommel, Genk en Bilzen. In deze regio's is de protestantse eredienst duidelijk vertegenwoordigd, zodat de oprichting van basisscholen gerechtvaardigd is. Geen van deze scholen heeft in de aangrenzende zones gelijkaardige scholen om een scholengemeenschap te vormen. Het vormen van een scholengemeenschap van gelijkaardige scholen binnen de zone-indeling is dan ook niet mogelijk.

Het minimum aantal leerlingen zorgt eveneens voor problemen. Binnen de drie aangrenzende zones dient een scholengemeenschap tenminste 900 leerlingen te tellen. Het behoeft verder geen betoog dat ook daaraan niet kan worden voldaan door onze scholen. Indien echter al onze scholen zouden zijn gelegen in één bepaalde regio zouden zij samen meer dan 1000 leerlingen tellen en dus wel in aanmerking komen voor het vormen van een scholengemeenschap. Onder de voorgestelde regeling van 900 leerlingen binnen drie aangrenzende zones is het niet mogelijk te voldoen aan de

criteria voor het vormen van een scholengemeenschap.

Onze conclusie is dan ook dat het voor een erkende minderheid als de onze in Vlaanderen niet mogelijk is een scholengemeenschap te vormen. Onze scholen zullen daardoor op termijn minder middelen ter beschikking hebben en in de marge van het onderwijslandschap moeten functioneren. Uit de vrijwillige samenwerking van vele jaren mag blijken dat wij de noodzaak zien de handen ineen te slaan. Wij wensen niet in een marginale positie te komen, maar wensen evenmin onze eigenheid, die we al vele tientallen jaren met succes hebben weten te bewaren, op te geven. We pleiten er voor dat de zonebeperking voor onze scholen zou opgeheven worden en dat het vormen van één scholengemeenschap voor geheel Vlaanderen mogelijk gemaakt wordt.

Wij hebben onze bezwaren al op verschillende wijzen aan de onderwijsadministratie en de minister kenbaar gemaakt. Dit heeft nog niet geleid tot de aanpassing van de voorgestelde regeling ten behoeve van de kleine onderwijsgevers, met elk hun eigen specifiek pedagogisch project. Tijdens een recent overleg met het kabinet van de minister is ons te kennen gegeven dat gewerkt zal worden aan een aanpassing van de voorgestelde regeling waardoor wij en andere federaties die behoren tot OKO, als nog één scholengemeenschap voor geheel Vlaanderen van scholen met gelijke pedagogische projecten over al de zones heen zouden kunnen vormen.

De genoemde knelpunten stellen zich juist bij de kleine onderwijsverstrekkers. Wij begrijpen best dat het moeilijk is om juist deze groep onderwijsverstrekkers goed te kunnen definiëren. Indien we echter aansluiting zoeken bij het begrip 'groep' zoals dit is gedefinieerd in het ontwerp kunnen enkele zaken perfect worden afgelijnd. Wij zouden er daarom voor willen pleiten dat scholen van een bepaalde groep met eenzelfde pedagogisch project die onder de voorgestelde regeling geen scholengemeenschap kunnen vormen, samen binnen deze groep een scholengemeenschap mogen vormen ongeacht de regiovoorwaarde.

Onze Raad hoopt met deze tekst een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de discussie over de hertekening van het basisonderwijs en roept de overheid op oog te hebben en oplossingen te vinden voor deze groep van kleine onderwijsverstrekkers, die wil samenwerken zonder dat zij haar eigen bijdrage aan de diversiteit van het Vlaamse onderwijslandschap verliest.

De heer Frans Ramon : Ik vind de kritieken en bedenkingen die werden geuit valabel. Streeft mevrouw Vansintjan er eveneens naar één scholengemeenschap binnen Vlaanderen op te richten ?

Mevrouw Lieve Vansintjan : De federatie van Steinerscholen denkt in die richting. Onafhankelijk daarvan wil ook de federatie van onafhankelijke methodescholen dit bekomen. Onze drie organisaties denken in dezelfde richting en kunnen dezelfde argumenten aanhalen en dit is anders dan de organisaties van de grote onderwijsverstrekkers.

De heer Kris Van Dijck : Dit is een zeer belangrijke discussie. Ik kan begrijpen dat een samenwerking op sommige punten moeilijk is. Ik neem aan dat dit ook geldt voor het katholiek vrij onderwijs. Deze scholen kunnen echter wel scholengemeenschappen vormen omdat ze sterker aanwezig zijn in Vlaanderen.

Wat denkt u over scholengemeenschappen met afspraken van louter materiële aard ?

Mevrouw Veerle Heeren : Heeft de minister gezegd dat ze naar een oplossing zou zoeken ? Is dit mogelijk op basis van een amendement van het decreet of wordt dit verder vooruitgeschoven ?

De heer Luc Martens : Ik ben die gedachte zeker genegen. Ik vraag me af of men niet voor alle netten een samenwerking dient mogelijk te maken die niet op een regionale inbedding berust.

Ook in het vrij onderwijs zijn er scholen die tot een bepaald project behoren. Een Jezuïetenschool is bijvoorbeeld een totaal andere school dan een school van de Salesianen. Zo zou men de rijkdom van het onderwijslandschap beter honoreren.

De heer Dirk De Cock : Ik ga niet zo ver in mijn redenering als de heer Martens. Ik kan er wel inkomen dat de kleine onderwijsverstrekkers een samenwerkingsverband over heel Vlaanderen verkiezen. De vragen over de flexibele inzetbaarheid van de leerkrachten en over de zorgversterking blijven echter bestaan. Is de flexibiliteit mogelijk over heel Vlaanderen ?

De heer Pieter Huybrechts : Mijn vraag sluit aan bij die van mevrouw Heeren. Weet de heer Vergouwe hoe ver het kabinet van de minister reeds gevorderd is in de mogelijke aanpassing om het vormen van één scholengemeenschap voor heel Vlaanderen mogelijk te maken ?

De heer Kris Denys, FOPEM : Ik spreek voor de vrije methodescholen, dus de onafhankelijke Freinetscholen, projectscholen en ervaringsgerichte scholen. Sommige van onze scholen werden aangesproken door de gemeentebesturen om toe te treden tot een scholengemeenschap. De reden was dat men zo net aan 900 leerlingen kwam, waardoor materiële samenwerking mogelijk werd.

Bij de totstandkoming van het decreet was er echter ook sprake van het overhevelen van de bevoegdheid over de inzetbaarheid van het personeel naar de scholengemeenschap. Dat is problematisch. Een leerkracht die niet geëngageerd is voor ons project, zou aldus in onze school kunnen terechtkomen.

De regionale samenwerking voor de scholengemeenschappen van het katholiek, gemeentelijk en gemeenschapsonderwijs is ook relatief. Theoretisch kan de inzetbaarheid gaan van bijvoorbeeld Zoutleeuw naar Grimbergen. Onze vraag is dus niet zo exclusief als ze soms wordt voorgesteld.

Uiteraard zouden onze scholen geen problemen hebben met materiële samenwerking, zoals het delen van schoolgebouwen. Een dergelijke vraag is er echter nog niet geweest. Dat heeft onder meer te maken met de verschillen in de financiering van schoolgebouwen. De vrije methodescholen zijn voorstander van een gelijkschakeling.

De heer Jaap Vergouwe : We staan niet negatief tegenover samenwerking met scholen die niet hetzelfde project hebben. Het verschil in de financiering van bijvoorbeeld gebouwen is volgens ons een probleem bij samenwerking met het gemeenschapsonderwijs. Er is zeker een gesprek mogelijk over samenwerking binnen een bepaalde regio. Er is trouwens nu al samenwerking rond kleine projecten. Belangrijk is dat de uniciteit van de scholen niet in het gedrang komt. Juist het personeelsbeleid en het zorgbeleid zijn hier een struikelblok van groot belang. Daarom kunnen we nu niet zonder meer instappen in scholengemeenschappen in de eigen regio.

Mevrouw Lieve Vansintjan : We hebben die vraag ook al aan de minister gesteld. We hadden de indruk dat ze een amendement zal steunen of indienen. Het is echter niet evident relevante criteria te vinden om onze groepen onderling af te bakenen.

De heer Jaap Vergouwe : Wij vormen een uitzondering omdat we confessioneel onderwijs zijn op basis van de protestantse eredienst, waardoor we makkelijker af te bakenen zijn.

De voorzitter : De heer Martens had gesuggereerd dat een samenwerking over heel Vlaanderen ook voor de andere netten mogelijk zou moeten zijn.

De heer Luc Martens : Dan moet men een heel andere filosofie hanteren. Het pakket aan CAO-middelen moet worden toegekend aan de scholen. Verder moet men zich afvragen hoe men de scholen kan begeleiden in hun globale ontwikkeling, met inbegrip van hun onderlinge samenwerking. Dan moet men eerder opteren voor een bredere decretaale regeling van een begeleiding in de brede zin van het woord. De scholen kunnen dan vrij van deze middelen gebruik maken.

De voorzitter : Ik dank de sprekers voor hun bijdrage.

3. Toelichting door mevrouw Els Palmaers, directeur VCLB

Mevrouw Els Palmaers : Ik wil de commissieleden danken voor de uitnodiging. De centra voor leerlingenbegeleiding kunnen in deze materie immers een specifieke invalshoek brengen. Alleen binnen het vrije net hebben de centra voor leerlingenbegeleiding evenwel een aparte koepel, weliswaar in een nauwe relatie met de koepel van het vrij onderwijs. De andere centra voor leerlingenbegeleiding worden vertegenwoordigd door hun eigen onderwijskoepel. Daarom komen we vaak niet expliciet aan bod.

We staan positief tegenover de hertekening van het landschap van het basisonderwijs. Er komt immers een inventarisatie en integratie van een heel aantal zorginitiatieven die mekaar zijn opgevolgd sedert de jaren '70. Er was echter geen totaalconcept. In dit ontwerp ontbreekt dit totaalconcept nochtans ook. Ook de heer Casaer heeft gezegd dat het ontwerp op dit vlak een gemiste kans is.

Ik wil nog ingaan op twee items die van belang zijn voor de werking van de CLB's, namelijk de vorming van scholengemeenschappen en het zorgbeleid.

De vorming van de scholengemeenschappen met repercussies op de CLB's is een problematiek die vooral sterk speelt bij de vrije scholengemeenschappen en niet of in veel mindere mate bij de andere netten. De laatste jaren is er een belangrijke schaalvergroting van de CLB's geweest. Enkele jaren geleden hebben we werkgebieden afgebakend. Daarbij hebben we rekening moeten houden met de onderwijszones van het secundair onder-

wijs. Nu ontstaan er scholengemeenschappen basisonderwijs die de hele organisatie van de voorbije jaren opnieuw kunnen doorkruisen.

Ook de regelgeving van CLB maakt het ons moeilijk. Daarin wordt gepleit voor zuivere werkgebieden waarin één CLB werkzaam is. Als men nieuwe werkgebieden voor basisonderwijs creëert, kunnen er overlappings ontstaan en gebieden waar meerdere CLB's gaan werken met een regeling naar densiteit in de CLB-regelgeving die nadelig is voor de centra. Wij krijgen daardoor, zonder erbij betrokken te zijn, minder middelen (artikel 71, § 4, CLB-decreet).

Een van de grote doelstellingen bij het CLB-decreet was bovendien transparantie te scheppen voor ouders en leerlingen. Ook dat kan opnieuw doorkruist worden als er in het denken rond scholengemeenschappen geen rekening gehouden wordt met de realiteit van de CLB's op dit moment. We vragen daar, zowel bij de ontwikkeling van het concept scholengemeenschappen basisonderwijs als bij de concretisering daarvan, rekening mee te houden. Wij vragen uitdrukkelijk ook de werkgebieden CLB mee op te nemen in de criteria voor de vorming van scholengemeenschappen.

Zorgbeleid is op zich een positief initiatief, voor scholen en centra. Eigenlijk is het vanzelfsprekend dat CLB's meewerken aan een zorgbeleid : dat is een uitdrukkelijke opdracht van het CLB-decreet. Toch uit ik een aantal kanttekeningen.

GOK1 heeft extra middelen gegeven, ook aan de CLB's, in het kader van specifieke doelgroepen. Maar in de vrije sector heeft dit geleid tot een achteruitgang en een verspreiding van de middelen, die deels gecamoufleerd wordt door de overgang van een 38- naar een 36-urenweek.

Tegenover GOK2 staan we positief. We rekenen op de heroriëntering van CODO's en geco's, ook binnen de CLB's, om het zorgbeleid mee te kunnen ondersteunen. We wijzen wel uitdrukkelijk op een nog steeds bestaande discriminatie binnen de geco's die zou moeten weggewerkt worden. De mogelijkheid om contingent 82-85 te regulariseren bestaat momenteel niet voor geco's uit het Brusselse Gewest.

Eigenlijk is een zorgbeleid een leerlingengeleiding, en dat is een zaak van de school én van het CLB. Het zorgbeleid op school en dat van het CLB zijn complementair, ze vervangen elkaar niet. CLB's hebben een toegevoegde waarde : ze bieden multidisciplinariteit, zijn onafhankelijk en toch school-

nabij en vormen een draaischijf tussen school en externe hulpverlening. In het ontwerp van decreet en het denken daarover moet dat geëxpliciteerd worden. Ik zie in de visienota slechts minieme wijzigingen naar CLB's. Dat is een gemiste kans. Het is belangrijk dat scholen en CLB's werken vanuit één visie waarbij de pedagogische begeleiding en nascholing maar ook initiële en voortgezet- te lerarenopleiding moeten betrokken worden.

Op dit moment rijzen er ook een aantal vragen naar de combinatie in één functie van zorgcoördinator op school en CLB-medewerker. Dat biedt een aantal mogelijkheden : deskundigheid en ervaring kunnen uitgewisseld worden. Maar als dat moet binnen dezelfde school of scholengemeenschap, dan moeten de deontologische consequenties daarvan toch nagegaan worden. Ik verwijs naar moeilijkheden die met beroepsgeheim te maken hebben.

In onze werking willen we het zorgbeleid concretiseren in de bijzondere bepalingen of de afsprakennota die horen bij beleidscontracten die we met scholen hebben. NICO, het groots opgezette informaticaproject, biedt in dat verband zeker mogelijkheden voor de kwaliteitsvolle uitbouw van onze centra. Ik wijs er tegelijkertijd op dat de multidisciplinariteit en de vraagsturing – twee cruciale elementen in het CLB-decreet – sterk bemoeilijkt worden door een aantal opdrachten met een serieuze impact op de CLB's. Ik heb het onder meer over de – weliswaar maatschappelijk belangrijke – vaccinatie-opdrachten en over een aantal nieuwe initiatieven van de minister van Gezondheid, Welzijn en Gelijke Kansen, zoals het Gezondheidsinformatiesysteem en het ontwerp van decreet inzake preventieve gezondheidszorg – onder welke minister ressorteren we eigenlijk ?

De heer Luc Martens : Een aantal van uw opmerkingen zijn behoorlijk ingrijpend. Kan daaraan volgens u door amendering tegemoet gekomen worden ?

Mevrouw Els Palmaers : Dat kan, bijvoorbeeld wat de vorming van scholengemeenschappen betreft.

4. Toelichting door de onderwijsvakbonden

De heer Rudy Van Renterghem, nationaal secretaris Christelijke Onderwijscentrale (COC) : De contouren van het hertekende onderwijslandschap basisonderwijs werden geschetst tijdens diverse discussierondes in het afgelopen jaar. Deze schetsen hebben duidelijker kleur en vorm gekregen tijdens

langdurige en uitvoerige, soms slopende discussies die de onderhandelingsdagen over respectievelijk het ontwerp van decreet landschap basisonderwijs, 11 uitvoeringsbesluiten en een turf van een omzendbrief kenmerkten. Als onderwijsvakbond stellen wij enerzijds met tevredenheid vast dat rekening gehouden werd met diverse bedenkingen en suggesties bij zowel de voorontwerpen als het ontwerp, maar anderzijds stellen wij vast dat enige neiging tot monochromie en gebrek aan materiaal het eindresultaat negatief heeft beïnvloed. In plaats van een statige triptiek, werd het een eerder bescheiden paneeltje. Wel kan het Vlaams Parlement de gom, het potlood of penseel nog hanteren om extra kleur te geven aan het landschap basisonderwijs.

Zoals reeds gesteld in onze standpuntnotitie van 21 november 2002, naar aanleiding van de Visienota van de onderwijsminister, is het basisonderwijs van bijzonder belang in het vastleggen van het totale leertraject van elk kind. De kansen die het kind geboden krijgt zijn determinerend voor de verdere ontwikkeling. Indien de problemen die zich stellen reeds in het basisonderwijs kunnen worden aangepakt en opgelost, zal de zorgvraag in een latere fase gevoelig verminderen. Om het met een variant op een bekende reclameslogan te stellen, het basisonderwijs : niet voor niets basis.

Het is dan ook terecht dat beleidsprioriteit op het basisonderwijs wordt gelegd en dat basisscholen de juiste middelen en het juiste kader krijgen om hun steeds meer complexe taak waar te maken. Het heeft ons onder meer daarom sterk verwonderd dat de commissie voor Onderwijs pas nu een hoorzitting heeft georganiseerd.

De COC heeft ook duidelijk bedenkingen bij de wijze waarop omgegaan wordt met de regelgeving. Er zijn niet alleen de omstrede truc van het programmadecreet, de onduidelijke interactie met het ontwerp van decreet landschap basisonderwijs en het onderhandelen over besluiten waarvoor de decretale basis nog niet is goedgekeurd, ook laat de overheid diverse maatregelen reeds op 1 september 2003 in werking treden door middel van een omzendbrief. Dit is niet verantwoord voor de zeer fundamentele wijzigingen aan het basisonderwijs.

Met een aantal uitgangspunten kan de COC het eens zijn. Ik noem de versoepeling van de programmering, de uniformisering van de rechtspositie door het invoeren van TADD, de erkenning van het recht van ieder kind op een school in zijn eigen woon- en leefomgeving (voor diverse plaatsen betekent dat noodzakelijkerwijze de instandhouding

van kleine basisscholen), de erkenning van de behoeften van het basisonderwijs inzake zorg, de creatie van een middenkader ter ondersteuning van enerzijds deze zorg en van anderzijds de directeur (de pedagogisch eindverantwoordelijke), en een betere administratieve ondersteuning.

Ook de COC heeft de afgelopen jaren een te krap kader, onvoldoende administratief personeel en te weinig beleidsondersteuning voor de basisscholen aangeklaagd. Het takenpakket van de basisschool is ingevolge de maatschappelijke ontwikkelingen sterk uitgebreid. De school staat voor talrijke nieuwe uitdagingen en moet kunnen terugvallen op een kader dat daaraan aangepast is. Dankzij onder meer de CAO's V en VI werden bijkomende middelen en mogelijkheden aan het basisonderwijs gegeven, zoals de bijkomende ondersteuning van kinderverzorgers in het kleuteronderwijs, het verminderen van de overuren voor kleuteronderwijzers en onderwijzers, en het inrichten van extra uren lichamelijke opvoeding in het kleuteronderwijs.

Wij zijn ook tevreden dat de personeelsleden die vandaag deel uitmaken van het administratieve kader in een basisschool, aangesteld met een contractuele arbeidsovereenkomst, een statutaire aanstelling verkrijgen met opening van rechten op overheidspensioen en benoeming. Het gaat dan in de eerste plaats om de contractuele personeelsleden (ex-geco's) die betaald worden door het departement Onderwijs, maar ook om een groep personeelsleden die rechtstreeks betaald worden door het schoolbestuur op basis van de werkingsmiddelen.

Maar op diverse aspecten van de uitwerking heeft de COC het evenwel niet begrepen. Er is een schrijnend gebrek aan middelen en de overheid trekt geen nieuwe middelen uit. Het basisonderwijs krijgt een koekje uit de eigen trommel. Er blijven teveel onduidelijkheden over het personeelsbeleid. Het ontwerp staart zich ook te zeer blind op deelaspecten en ontbeert een echte omvattende termijnvisie, die nochtans het uitgangspunt was voor de discussie die nu al meer dan een jaar geleden opgestart werd. Ten slotte blijven er tal van onopgeloste knelpunten. Een en ander leidde tot een gemengd patroon van akkoorden, gedeeltelijke akkoorden en niet akkoorden bij de besluiten, omzendbrief en het ontwerp van decreet dat nu ter discussie ligt.

Voor de COC blijven er onder meer de volgende knelpunten. De inzetbaarheid van de nieuwe categorie beleids- en ondersteunend personeel is te ruim geformuleerd. Deze collega's zullen niet al-

leen voor het geheel van de nieuwe scholengemeenschap kunnen ingezet worden, maar ook in elke school van de scholengemeenschap. Daar is wel een beperking op van 25 km afstand ten opzichte van de school van affectatie, maar dat kan in tal van plaatsen in het Vlaamse land toch een aardige verlenging in verplaatsingsduur betekenen.

De instemmingsbevoegdheid van het lokale onderhandelingscomité werd niet ingeschreven in de regelgeving, voor wat betreft de overdracht van punten tussen scholen binnen de scholengemeenschap. De beperking tot de punten die niet in aanmerking komen voor benoeming, en de kleuring van de onderscheiden puntenenveloppen behoedt de basisscholen voor onverantwoorde transfers.

Ondanks de vaststelling dat diverse aspecten raken aan de bevoegdheidsterreinen van het CLB wordt er in de diverse teksten niet naar verwezen.

De incentive voor de vorming van de scholengemeenschappen valt niet alleen veel te klein uit, de overheid wil zich niet verbinden tot een duidelijke uitstippeling van het voorgespiegelde groeipad.

De overheid trekt geen middelen uit voor de begeleiding van het vormingsproces scholengemeenschappen basisonderwijs.

De erkenning van de dienstanciënniteit voor de personeelsleden ter beschikking gesteld wegens ontstentenis van betrekking en wedertewerkgesteld in het basisonderwijs, wordt afhankelijk gemaakt van de goedkeuring door het schoolbestuur.

Voor de bepaling van de omvang van de enveloppe administratieve omkadering wordt voor de kleuters een wegingcoëfficiënt ingevoerd die lager is dan deze voor de kinderen uit de lagere school. Dit is ten nadele van autonome kleuterscholen en scholen met een groot aandeel kleuters in hun populatie.

Voor de leerlingen van het buitengewoon basisonderwijs werd geen hogere wegingcoëfficiënt toegestaan.

De heer Romain Maes, algemeen secretaris COV : Structuurwijzigingen of schaalvergrotingen staan ten dienste van onze onderwijsdoelstelling : kinderen begeleiden op hun weg naar het functioneren als verantwoordelijke volwassenen in de maatschappij. Het COV concentreert zich op het onderwijspersoneel als spilfiguur in dat proces.

De basisscholen moeten over genoeg middelen beschikken om de toenemende opdrachten en uitdagingen aan te kunnen. Dat is nu niet het geval.

Scholen in lokale leefgemeenschappen inplanten blijft waardevol. Deze link mag niet verloren gaan. Schaalvergroting kan de voordelen van de lokale inplanting vergroten. Een school in een landelijk milieu heeft andere kenmerken dan een school in een verstedelijkte omgeving. De bevolkingsdichtheid speelt een belangrijke rol.

Een schaalaanpassing mag niet leiden tot een daling van de werkgelegenheid omdat zo een essentieel doel – een groter comfort – verloren gaat. Bij de hervorming moeten de statutaire rechten van het personeel gerespecteerd blijven. Stabiliteit is essentieel. Een degelijk personeelsstatuut garandeert bovendien continuïteit en kwaliteit. De statutaire regeling moet willekeur uitsluiten. Flexibiliteit mag niet raken aan de rechtspositie van het personeel. Het moet gebaseerd zijn op vrijwilligheid en kan enkel gestimuleerd worden.

De participatie- en onderhandelingsbevoegdheid van de inspraakstructuren moet versterkt worden. De inspraakstructuren moeten aangepast worden aan het samenwerkingsverband.

Een herstructurering, fusie of overname zal alleen maar succesvol zijn als alle geledingen erachter staan. Scholen die vrijwillig besluiten samen te werken of samen te smelten, hebben recht op een stimulans. Schaalvergroting kan alleen op basis van vrijwilligheid.

In het ontwerp van decreet staan heel wat principes waarachter het COV zich kan scharen. COV vroeg al langer naar een statutair administratief kader voor iedere basisschool en naar een nieuwe personeelscategorie : het beleidspersoneel en het ondersteunend personeel.

Er wordt een einde gemaakt aan de programmatie-stop, maar grote scholen kunnen niet gesplitst worden. Grote scholen krijgen evenmin afzonderlijke incentives of extra middelen omdat niet geraakt wordt aan de lestijdschalen.

Het werkingsbudget wordt weliswaar in verschillende fases verhoogd, maar het vooropgestelde budget zal nooit volstaan om de huidige kwaliteit te handhaven zonder de werkdruk te verhogen. De Vlaamse overheid moet daartoe middelen vrijmaken. Ze moet eveneens inspanningen leveren om de ongelijkheid tussen bepaalde leerlingen en scholen op korte termijn weg te werken.

Het CODO-budget wordt nu al verhoogd met de middelen voor de rekenplichtige correspondenten van het gemeenschapsonderwijs. Deze middelen waren nochtans bestemd voor de administratieve ondersteuning van alle directeurs ongeacht het net. Omdat wij rekening wensen te houden met deze personeelsleden, aanvaarden wij een specifiek tijdspad.

Bij het vormen van scholengemeenschappen telt elke leerling voor één teleenheid. Het is positief dat daarvan wordt afgeweken op basis van de bevolkingsdichtheid. Faciliteitengemeenten verdienen een vergelijkbare maatregel omdat de kans bestaat dat Nederlandstalige scholen niet tot een scholengemeenschap kunnen toetreden. Door de specifieke situatie van het buitengewoon onderwijs en de noodzakelijke samenwerking met het gewone onderwijs, moet voor het buitengewoon onderwijs een afwijking toegestaan worden.

Omdat het onderwijsdecreet XIV op een aantal punten nefast is voor het gemeentelijk onderwijs, ondervinden een aantal gemeentelijke scholen problemen om tot een scholengemeenschap toe te treden. De gemeente als bestuursniveau zou als criterium moeten gelden.

Het COV vindt dat personeelsleden niet uitgeleend of ter beschikking mogen worden gesteld van andere werkgevers. Er zijn geen middelen om het gewoon met het buitengewoon onderwijs te laten samenwerken.

De overheid zet positieve stappen ten gunste van het nu in dienst zijnde administratief personeel bij hun instap in de decreten rechtspositie. Een belangrijk sluitstuk ontbreekt nog : een overgangsmaatregel om de weddenanciënniteit van de betrokken administratieve medewerkers te regelen.

Hun anciënniteit moet worden overgedragen naar het nieuwe ambt van administratief medewerker in de personeelscategorie beleidspersoneel en ondersteunend personeel. Daarbij wordt ook rekening gehouden met diensten van buiten het onderwijs zoals vastgelegd in PC 255. Een andere regeling is sociaal onaanvaardbaar.

Wij kijken uit naar het antwoord op onze vraag naar meer financiële mogelijkheden voor het basisonderwijs en naar een gelijke financiering van de verschillende netten. Wat vandaag nog niet kan, moet worden toegezegd van zodra er middelen voorhanden zijn. De Vlaamse regering moet de juiste prioriteiten leggen en een ervan is de finan-

ciering van het onderwijs. Het basisonderwijs heeft de middelen hard nodig.

De toegekende 36 uren zullen bepaalde mensen afremmen. In de coulissen van het departement is vernomen dat GOS en DOS-problemen een oplossing zouden krijgen. Het kan niet dat mensen die een aantal jaren gestudeerd hebben om zorgkinderen te begeleiden dat plots niet meer kunnen.

Ik heb er begrip voor dat niet alle scholen een fulltime kracht nodig hebben.

De heer Claude Walgraef, ACOD : Dit ontwerp kan als een mijlpaal in de geschiedenis van het basisonderwijs worden beschouwd. De nadruk ligt op herwaardering. De huidige inplanting van de scholen met verrijkende impact voor de lokale gemeenschap mag niet in het gedrang komen door schaalvergroting aan te moedigen via het oprichten van scholengemeenschappen. Als de doelstelling is de lokale scholengemeenschap te versterken waarbij zowel het personeel als de leerlingen gebaat zijn door een beter gecoördineerd bestuurlijk niveau, dan kan ACOD dit alleen maar als positief ervaren. Heel wat afspraken uit de CAO VI worden hierin geconcretiseerd. Toch hebben wij kritische bemerkingen. Op basis van die fundamentele opmerkingen hebben we een protocol van gedeeltelijk akkoord ondertekend.

ACOD stelt vast dat de toegekende middelen om de vorming van de scholengemeenschappen aan te moedigen, onvoldoende zijn om het vooropgestelde doel te bereiken. De middelen om een personeelskader op het niveau van de scholengemeenschap te creëren zijn ontoereikend. Een personeelskader op het niveau van de scholengemeenschap zal ten koste gaan van het personeelskader in de school. Er is nu al een personeelstekort onder andere aan administratief personeel. Niet in elke basisschool zal voldoende administratieve ondersteuning kunnen geboden worden. De huidige middelen voor zorgcoördinatie vormen een eerste aanzet, maar blijven ondermaats.

De zorgcoördinator en de ICT-coördinator dienen op alle vlakken gelijkgesteld te worden met het onderwijzend personeel, niet alleen inzake bezoldiging, vakantie- en verlofregeling, maar ook op het vlak van het prestatiestelsel. Zoniet zal het zeer moeilijk worden om bekwame mensen te vinden, waardoor er uiteindelijk niet aan de doelstellingen zal tegemoet gekomen worden.

Het ontwerp kent aan de scholengemeenschappen een aantal bevoegdheden toe. Naar analogie met

het secundair onderwijs zal het noodzakelijk zijn om per scholengemeenschap in een ambt van coördinerend directeur te voorzien. Het voorziene zorgbeleid zal, wegens de ontoereikende financiële middelen, eerder leiden tot een verhoging van de werkdruk van de leerkrachten in plaats van een daadwerkelijke ondersteuning en taakverlichting. Wegens het geringe aantal uren toegekend voor zorgverlening, zal de taak van de zorgcoördinator beperkt blijven tot het maken van begeleidingsplannen en toezicht op de uitvoering, maar zal er voor de zorgcoördinator weinig of geen tijd overblijven om deskundig de leerling te begeleiden. De belofte, minstens één administratief medewerker in elke basisschool, wordt niet gerealiseerd. Het is natuurlijk niet mogelijk om in elke school een fulltime administratieve kracht aan te stellen.

De bestendigheid van een aantal lopende projecten, momenteel uitgevoerd door contractuelen, onder andere speciale projecten in het buitengewoon onderwijs voor autisme, komen in het gedrang als ze in de toekomst uitsluitend gerealiseerd worden door overdracht van punten tussen scholen en zelfs scholengemeenschappen. Vooral het gemeenschapsonderwijs zal zwaar getroffen worden. Bovendien blijft het buitengewoon onderwijs verstoken van bijkomende middelen voor zorg, niettegenstaande in het ontwerp wordt gesteld dat deze scholen hun expertise ter beschikking dienen te stellen van de scholen voor gewoon onderwijs.

De oprichting van een nieuwe vestigingsplaats wordt beschouwd als herstructurering, met een leerlingentelling op 1 oktober tot gevolg. Hierdoor kan de nieuwe vestigingsplaats over een urenpakket beschikken. Sommige scholen willen bestaande vestigingsplaatsen aan een andere school hechten, waardoor efficiënter kan worden gewerkt. ACOD vraagt dat, naar analogie met artikel 45 van het decreet secundair onderwijs, bij overheveling van bestaande vestigingsplaatsen tussen twee scholen, deze overheveling geacht wordt reeds op 1 februari van het voorafgaande schooljaar te hebben plaatsgevonden. Dan is er geen sprake van herstructurering op 1 september en er hoeft er geen telling op 1 oktober plaats te vinden.

De scholen die op een dergelijke manier tot een zinvolle overheveling van vestigingsplaatsen overgaan worden dan niet gestraft voor hun beslissing. Voor de vaststelling van het aantal kleuters is een hertelling op 1 oktober immers nadeliger dan de telling op 1 februari.

Een scholengemeenschap mag zich maximaal uitstrekken over drie aangrenzende onderwijszones.

ACOD vraagt om bij de vorming van scholengemeenschappen ook het criterium scholengroep op te nemen, om mogelijke problemen bij de vorming van scholengemeenschappen in het gemeenschaps-onderwijs te voorkomen.

De toekenning van de puntenenveloppe als aanmoediging voor het vormen van een scholengemeenschap dient aangepast te worden. De schijf van 450 leerlingen voor de toekenning van de 11 extrapunten is te groot. Teveel van de middelen zullen ongebruikt blijven. ACOD vraagt dat de toekenning van extra punten op een kleiner aantal leerlingen zou berekend worden. Er is ook geen duidelijk groeipad voor de toekenning van de punten aan de scholengemeenschap. Dat zou het mogelijk maken dat op 1 september 2005 elke scholengemeenschap ten minste over één personeelslid op het niveau HSO zou kunnen beschikken.

Wij stellen vast dat er uitvoering wordt gegeven aan de CAO-bepalingen, waardoor de uren paramedisch, medisch, sociaal, psychologisch en orthopedagogisch personeel opnieuw volledig kunnen aangewend worden. ACOD vraagt om de onterechte aanwendingspercentages in het kleuter- en lager onderwijs eveneens te schrappen.

ACOD betreurt dat artikel 192, § 2, van het decreet basisonderwijs over het uitdovingscenario voor de correspondent-rekenplichtigen opnieuw ter discussie werd gesteld. De correspondent-rekenplichtigen worden nu als een apart contingent toegevoegd aan de statutaire administratieve omkadering in het gemeenschapsonderwijs, wat ertoe heeft geleid dat voor het bepalen van de statutaire administratieve omkadering in het gemeenschapsonderwijs een lagere omkaderingscoëfficiënt (0,1543) wordt toegepast dan in het gesubsidieerd onderwijs (0,1745). Er dient in elk geval een mechanisme ingebouwd te worden, zodat de gebruikte coëfficiënt voor het gemeenschapsonderwijs wordt verhoogd zodra een bepaald percentage correspondent-rekenplichtigen is afgevloeid. Dit moet ertoe leiden dat, zodra de laatste correspondent-rekenplichtige uit dienst is, de coëfficiënten voor de administratieve omkadering in het gemeenschapsonderwijs en het gesubsidieerd onderwijs gelijk zijn.

ACOD vraagt om de categorie beleids- en ondersteunend personeel op te splitsen in enerzijds voor de ICT- en zorgcoördinator de categorie bestuurs- en onderwijzend personeel of beleidspersoneel, welke dient aan te leunen bij de categorie bestuurs- en onderwijzend personeel en anderzijds voor de administratief medewerker de categorie ondersteunend personeel.

Wanneer ICT- en zorgcoördinatoren ondergebracht worden in een categorie welke gelijkgesteld wordt met het onderwijzend personeel, kunnen een aantal problemen opgevangen worden, onder andere het in aanmerking nemen van de nuttige ervaring voor een ICT-coördinator, bezoldiging, vakantie- en verlofstelsel, prestatiestelsel.

Voor ACOD mag het begrip “affectatie aan een school” niet afgezwakt worden. Wie geaffecteerd is aan een school, dient met een opdracht in deze school te worden belast. ACOD vraagt de schrapping van deze artikels die de inzetbaarheid van alle leden van het beleids- en ondersteunend personeel in een andere school mogelijk maken.

ACOD gaat akkoord met de bepaling waardoor leden van het beleids- en ondersteunend personeel belast kunnen worden met opdrachten voor andere scholen van de scholengemeenschap, maar kan niet akkoord gaan met de bepaling waarbij alle leden van het beleids- en ondersteunend personeel ingezet kunnen worden in andere scholen van de scholengemeenschap. ACOD kan dit onder bepaalde voorwaarden wel aanvaarden voor de ICT-coördinator en de zorgcoördinator.

Maar met de beperkte middelen die ter beschikking gesteld worden voor het invullen van het administratief kader, is het absoluut noodzakelijk dat deze personeelsleden hun opdracht in de school van affectatie blijven uitoefenen. Met de huidige beschikbare middelen is nog steeds niet tegemoet gekomen aan de gecreëerde verwachting van één administratief medewerker per basisschool.

Bovendien wordt in het decreet niet verduidelijkt wie de vervoerskosten ten laste zal nemen bij de verplaatsingen tussen de scholen en op welke manier deze verplaatsingen in de opdracht zullen verrekend worden.

Elke beperking van de vaste benoeming is weggevoerd uit de decreten over de rechtspositie van het personeel. Door dit ontwerp wordt er opnieuw een benoemingsstop ingevoerd voor de leden van het beleids- en ondersteunend personeel. Zij kunnen immers slechts benoemd worden in betrekkingen die tenminste het aantal prestatie-eenheden omvatten dat overeenkomt met 4 uur en niet benoemen voor overgedragen uren. Vermits er, na onderhandelingen, een onbeperkt aantal uren kunnen overgedragen worden, wordt hier de benoemingsmogelijkheid in een groot aantal uren onmogelijk gemaakt.

De wedertewerkstelling als administratieve ondersteuning van de scholengemeenschappen in het basisonderwijs gebeurt pas op het niveau van de Interprovinciale Reaffectatiecommissie.

In het gemeenschapsonderwijs kon dit in het verleden reeds op het niveau van de reaffectatiecommissie van de scholengroep. Dit had als voordeel dat deze personeelsleden reeds vanaf 1 september konden ingeschakeld worden als administratieve ondersteuning, waar dit nu ten vroegste in de loop van de maand oktober zal kunnen gebeuren. Hierdoor verliezen de scholengemeenschappen twee maanden bijkomende administratieve ondersteuning, waarbij het departement Onderwijs wel de wedde dient te betalen. Door deze wegens ontstentenis van betrekking ter beschikking gestelde personeelsleden reeds vanaf 1 september door een beslissing van de reaffectatiecommissie van de scholengroep tewerk te stellen als administratieve ondersteuning wordt een latere reaffectatie of echte wedertewerkstelling niet gehypothekeerd, vermits de wedertewerkstelling als administratieve ondersteuning bij een mogelijke reaffectatie of echte wedertewerkstelling wordt opgeschort.

Over artikel 5, § 3, werd niet onderhandeld. ACOD kan niet akkoord gaan met de inhoud van deze § 3, waarbij voor de rekenplichtig-correspondent, geconcordeerd naar het ambt van administratief medewerker, geen financierbare vervanging mogelijk is. Er is tijdens de onderhandelingen nooit duidelijk gemaakt dat er een onderscheid zou komen tussen de vastbenoemde rekenplichtig-correspondenten, geconcordeerd als vastbenoemd administratief medewerker en de gewone administratief medewerkers.

De financierbare vervanging is noodzakelijk, omdat er vanaf 1 september 2003 geen beroep meer kan gedaan worden op CODO's en er in de dotatie geen middelen meer zijn voor administratieve omkadering. De toevoeging van artikel 5, § 3, zal een zware hypotheek leggen op mogelijkheden inzake administratieve ondersteuning in het gemeenschapsonderwijs.

Het ontwerp van decreet geeft de aanzet tot een modern beheers- en personeelsbeleid. De mogelijkheid wordt gegeven om op creatieve wijze eigen invullingen te geven op basis van competenties en eigen specialisaties. Binnen dit onderwijslandschap blijft een degelijk personeelsstatuut de beste garantie voor kwaliteit en continuïteit. Die creativiteit mag niet leiden tot afbreuk van bepaalde rechtspositieregelingen. Flexibiliteit op basis van vrijwilligheid kan, doch dit alles kan alleen gerealiseerd worden door een groot draagvlak waarbij overleg en inspraakstructuren het fundament vormen.

seerd worden door een groot draagvlak waarbij overleg en inspraakstructuren het fundament vormen.

De heer Frank Lefever, secretaris VSOA : Het VSOA beoordeelt de bepalingen opgenomen in het decreet betreffende het landschap basisonderwijs positief. De invoering van de nieuwe structuur 'scholengemeenschappen' in het basisonderwijs werd gunstig onthaald. Het is nu echter de taak van de overheid om te zorgen dat de reden van deze hervorming goed wordt uitgelegd aan de personeelsleden die ze moeten bewerkstelligen en erin moeten fungeren. Velen zien hierin alweer een besparing ; het moet duidelijk gemaakt worden dat er integendeel bijkomend geïnvesteerd wordt in het basisonderwijs.

Het moet duidelijk merkbaar zijn dat het werken in scholengemeenschap de rendabiliteit en de kwaliteit van het onderwijs vergroot. Wat het VSOA als zeer belangrijk blijft beschouwen, is de vrijheid van de individuele school om al dan niet opgenomen te worden in een schoolgemeenschap. We hopen dat de samenstellers van de scholengemeenschappen rekening zullen houden met de eigenheid van elke participerende school en niet alle scholen tot grote grijze gehelen willen maken. Samenwerking ja, opslorping neen, want dat is nu net waar de personeelsleden angst voor hebben : opgaan in een groot geheel en zelf geen creativiteit meer aan de dag kunnen leggen in hun 'eigen' school/klas.

Of er stimuli mogen aangereikt worden om de scholen te overhalen toe te treden tot een scholengemeenschap ? Ja, maar dit mag niet leiden tot een bestraffing van de school die 'onafhankelijk' wil blijven. Het kan ons inziens niet dat deze scholen op termijn verstoken blijven van ICT- en zorgomkadering. Stimuleren ja, straffen neen. Het VSOA is blij dat er eindelijk werk gemaakt wordt van een behoorlijke omkadering in het basisonderwijs. De invoering van zorg en ICT-coördinatie is een goede stap in de richting van omkadering van een school die aangepast is aan het verstrekken van hedendaags onderwijs, onderwijs dat openstaat voor iedereen en inspelt op de moderne technologie.

Tevens moet in voldoende administratieve ondersteuning voorzien worden, zodat directie en onderwijzers zich volledig kunnen wijden aan hun didactische en pedagogische taken. De aanzet is gegeven, dit moet echter leiden tot een volwaardig kader. In de bredere zin van zorgbeleid wil ik toch even de aandacht trekken op het opengooien van de idee 'inclusief' leren. Het is vast en zeker opportuun dat kinderen 'gewoon' onderwijs kunnen vol-

gen als zij dit aankunnen niettegenstaande hun beperkingen.

Het VSOA wil toch even aanklagen dat de onderwijzer en zijn school die dergelijke kinderen willen opnemen, daarvoor totaal geen bijkomende middelen ontvangen. Het opnemen van een dergelijk kind in de klas doet de werkdruk en de planlast gevoelig stijgen. Mijn petje af voor de onderwijzers die zich vanuit hun eigen inzet en motivatie hiervoor willen inzetten, maar tevens onze vraag aan de overheid om te zorgen voor middelen voor de opvangende school.

De omzetting van de contracten van de personeelsleden die vanuit het geco-statuuut in het onderwijs werkten, naar een contract van onbepaalde duur ten laste van het departement onderwijs werd bedongen in CAO VI. Men kan bezwaarlijk aannemen dat het VSOA de uitvoering daarvan betreurt. Deze personeelsleden werkten jarenlang onder wat wij een nepstatuuut noemen. De onzekerheid over al dan niet 'werken' het volgende schooljaar was voor deze mensen een harde dobber. Vanaf 1 september 2003 kunnen zij nu 'genieten' van de regeling van het decreet Rechtspositie. De anciënniteitregeling, voorrangsregeling, benoemingsmogelijkheid wordt ook op hen van toepassing en geeft hen rechtszekerheid en uitzicht op het uitbouwen van een stabiele onderwijsloopbaan.

De heer Frans Ramon : De heren Maes en Lefever spraken over niet-bestrafen en stimuleren. Wat denken ze over de overgangperiode die in het ontwerp is ingeschreven voor scholen die nog niet toetreden zijn tot een scholengemeenschap ? Hoe staan ze tegenover scholen die misschien niet willen toetreden tot een scholengemeenschap ? Ze pleiten er blijkbaar voor dat ze dezelfde middelen krijgen als diegene die wel toetreden.

Een aantal sprekers hebben het over inzetbaarheid gehad. De vraag is hoe flexibel men zich wil opstellen. Dat is niet duidelijk.

De heer Luc Martens : Er is een duidelijk, maar merkwaardig verschil tussen het standpunt van het VSOA en dat van de andere vakbonden. Kan dat verduidelijkt worden ?

De vakbonden zijn erin geslaagd om tijdens deze regeerperiode over vrij goede CAO's te onderhandelen. CAO VI wordt sterk verweven met de uitvoering van het decreet Basisonderwijs. Laten ze zich niet gijzelen om door de goedkeuring van een decreet te krijgen wat ze al door onderhandelingen hadden verkregen. Moet er enerzijds geen decreet

over omkadering en begeleiding en dergelijke meer en anderzijds een decreet over samenwerking en schaalvergroting komen ?

De heer Pieter Huybrechts : De heer Maes schrijft dat de COV met grote belangstelling uitkijkt naar het antwoord van de Vlaamse volksvertegenwoordigers op de vraag naar meer financiële mogelijkheden voor het basisonderwijs en over de realisatie van de gelijkwaardigheid van de financiering tussen alle netten. U stelt die vraag het best aan de Vlaamse regering ofwel vraagt u aan de collega's van de meerderheid om minister Vanderpoorten onder druk te zetten. Uw vraag naar de middelen voor het kleuter- en basisonderwijs die men verdient, is terecht. Het wordt hoog tijd dat de gelijkwaardigheid van de financiering tussen alle netten eindelijk wordt gerealiseerd. Het VB ondersteunt die vraag.

De heer Dirk De Cock : De vakbonden staan hui-verig tegenover de affectatie van leerkrachten aan een scholengroep. Men stelt heel duidelijk dat een leerkracht geaffecteerd moet blijven aan een school. Het geaffecteerd worden aan een scholengroep heeft nadelen, maar ook voordelen. Waarom is men daar zo tegen ?

De heer Romain Maes : We hadden er allemaal de voorkeur aan gegeven dat men niet te vlug de stap naar een scholengemeenschap zou zetten. We zien dat men op het veld zeer snel te werk is gegaan om scholengemeenschappen te vormen. Een ander complex element is het tekort aan middelen. Die moeten het noodzakelijk maken dat er meer stimulansen worden gegeven. Onze stelling is en blijft dat men ervoor moet zorgen dat elke basisschool uitgerust is en blijft. Daarvoor zijn er middelen nodig. Als men wilt dat er versterking komt, dan moeten daarvoor extra middelen worden gegeven. Elke vorm van samenwerking vraagt in de eerste jaren extra inspanningen en werkt kostenverhogend. Die middelen zijn er niet. We stellen duidelijk dat bestraffen niet goed is. Het kan niet dat scholen die beslissen om nog niet toe te treden tot een scholengemeenschap, minder middelen krijgen. De dualiteit momenteel is dat de extra middelen om scholen te motiveren om samen te werken, niet aanwezig zijn.

De heer Roger Vandevenne : We hebben geen negatieve ervaringen met scholengemeenschappen in het secundair onderwijs. We hebben in het GO gemerkt dat ook in het basisonderwijs de scholengemeenschappen, zonder dat ze concreet bestonden, al een feit waren. In de colleges van directeurs gebeurde een opsplitsing : collega's directeurs van het

basis- en secundair onderwijs vergaderden vaak apart om hun eigen problemen op te lossen.

Verder blijven we zeer gehecht aan de affectatie aan de school, zeker in het basisonderwijs. Mensen sturen hun kinderen naar een bepaalde leerkracht en die zekerheid moet blijven bestaan.

Voor de nieuwe beleidscategorie hebben we ons genuanceerd opgesteld. De ICT-coördinator moet binnen de scholengemeenschap voor ondersteuning kunnen zorgen in de scholen. Hij weet dat hij moet kunnen functioneren in de scholen. Wat de zorgcoördinator betreft, willen we ons iets genuanceerder opstellen.

Inzake het administratieve personeel was de verwachting gecreëerd bij de directies van de basisscholen dat elke basisschool een administratieve kracht zou krijgen. Wij willen voorkomen dat men met de weinige beschikbare middelen de administratieve kracht gaat weghalen waar hij nu nodig is, om hem op de koepel van de scholengemeenschap te zetten.

Tijdens de onderhandelingen hebben we duidelijk gemaakt dat als er meer middelen komen voor de administratieve krachten en als de aanwezigheid in de school verzekerd is, de mogelijkheid moet bestaan om op het niveau van de scholengemeenschap in versterking te voorzien.

De heer Rudy Van Renterghem : Een administratieve aanwezigheid in elke basisschool is belangrijk. De basisschool is voor ons de nucleaire entiteit, waarop alles terugvalt. Dit pedagogische gebeuren moet een ondersteuning krijgen. Elke leerling en elke leerkracht moet terug kunnen vallen op een administratie. Daarom is het belangrijk eerst lokaal de noden te lenigen en pas later te voorzien in een meer gecentraliseerd niveau.

De voorzitter : De heer Martens sprak zijn verwondering uit over het feit dat het VSOA het niet eens blijkt te zijn met de standpunten van de andere vakbonden. Is dit zo ?

De heer Frank Lefever : Omdat ik laatst aan het woord kwam, heb ik niet alle opmerkingen van mijn collega's herhaald. Ik was het echter volledig met hen eens. Ik ga er wel van uit dat al hun opmerkingen in onderhandelingen en comités moeten worden besproken.

De voorzitter : De heer Martens wijst erop dat de afspraken die in CAO VI werden gemaakt, nu in

een decreet werden gegoten, zodat de vakbonden nu gegijzeld worden door dit decreet. Is dit zo ?

De heer Romain Maes : Los van onze kritische opmerkingen, hebben we gewezen op het bestaan van een protocol van akkoord. Dit ontwerp van decreet bevat heel wat positieve punten, al zijn ze soms maar embryonaal aanwezig.

Sommige kritieken zijn intussen al weggefallen, andere zijn recent ontstaan. Over het algemeen wordt er echter heel wat vooruitgang geboekt op het vlak van het basisonderwijs. De voorwaarde is wel dat het basisonderwijs de komende jaren de prioriteit moet blijven krijgen. Er moeten voldoende middelen worden vrijgemaakt om de implementatie te realiseren. Anders zou deze positieve aanzet voor een fikse kater kunnen zorgen.

Ik zou niet zeggen dat wij gegijzeld zijn door dit ontwerp van decreet. Er is niets op tegen om de uitvoering van een CAO decreetaal te vertalen indien nodig. We hebben bij de onderhandelingen over de CAO VI de betere omkadering van de directeuren sterk benadrukt, dus dit ontwerp van decreet is daar zeker niet mee in tegenspraak.

De heer Claude Walgraef : Ik sluit me aan bij de heer Maes. Dit ontwerp van decreet geeft belangrijke aanzetten en die aanzetten moeten de volgende jaren doorgroeien. De meeste zaken die in dit ontwerp van decreet staan, zijn een uitvoering van CAO VI, dus ik zie niet in waarom we ons gegijzeld moeten voelen.

De heer Luc Martens : We hebben vanmorgen heel wat kritiek gehoord. Als we daar een antwoord op willen geven, zal dit de nodige vertraging opleveren.

De heer Rudy Van Renterghem : Komt dit niet eerder neer op een gijzeling van de parlementsleden ? Bij de discussie hebben we ons op geen enkel moment gegijzeld gevoeld. We zijn het er wel mee eens dat een ruimer spectrum ontbreekt : we zijn wat teleurgesteld door wat het uiteindelijk maar geworden is.

5. Toelichting door de heer Valère Dekens, pers- en communicatieverantwoordelijke, en de heer Siep Van der Meer, penningmeester van de Organisatie Directeurs Vlaams Basisonderwijs, (ODVB)

De heer Valère Dekens : De ODVB is blij dat hier vandaag, naast de stemmen van onderwijsverstrekk-

kers en vakbonden, ook de stem van de directeurs, zeg maar de werkvloer, mag weerklinken. Die klinkt namelijk vaak toch net iets anders dan de stem van hen die iets verder van de werkvloer verwijderd staan.

De directeurs merken dat er in het veld heel veel bereidheid is tot samenwerking, zelfs tot netoverschrijdende samenwerking, gewoon al omdat veel problemen gelijklopend zijn bij de verschillende netten. Belemmeringen zijn echter het eigen pedagogische project en de rechtspositieregeling. Ook voor scholen die tot hetzelfde net behoren, is het soms moeilijk om tot eenzelfde scholengemeenschap toe te treden, dit door een totaal verschillende bedrijfscultuur. De les hieruit zou volgens ODVB kunnen zijn om scholen de grootst mogelijke vrijheid te bieden om hun partners in de scholengemeenschap te kiezen, zelfs netoverschrijdend.

Het spreekt voor zich dat zowel het beleid als de koepels en de vakbonden tussen nu en 1 september 2005 ervoor moeten zorgen dat zowel de rechtspositieregeling als het eigen pedagogische project niet langer als belemmerend en bedreigend worden ervaren. Want zeg nu zelf : hoe kunnen een administratieve medewerker, een ICT-coördinator of een orthopedagoog het pedagogische project van een school in gevaar brengen ?

Met het oog op een overleg over de hertekening van het onderwijslandschap basisonderwijs met minister van Onderwijs en Vorming Marleen Vanderpoorten leverde onze organisatie in februari 2002 een zeer concreet voorstel over de omkadering van basisscholen. Ik verwijs naar de tabel die ik heb rondgedeeld. Ik wijs erop dat we hadden voorzien in zestien en een kwart ambten in een school van 180 leerlingen. Als wij zien wat er uiteindelijk uit de bus is gekomen, blijkt dat van ons voorstel in dit ontwerp van decreet slechts 26,5 percent is overgebleven.

De nieuwe situatie voor het gesubsidieerd basisonderwijs vanaf 1 september 2003, weergegeven in een tabel op pagina 3, vertelt hetzelfde verhaal. In het secundair onderwijs is een directeur klasvrij vanaf 83 regelmatige leerlingen, in enkele zeldzame gevallen pas vanaf 120 leerlingen. In het basisonderwijs is dit zonder enige objectieve reden pas het geval vanaf 180 leerlingen. In het secundair onderwijs is er één bijkomend ambt van adjunct-directeur per 600 regelmatige leerlingen. In het basisonderwijs bestaat het ambt van adjunct-directeur zoals hier bedoeld, eenvoudigweg niet.

Onze organisatie erkent duidelijk enkele positieve punten in dit ontwerp. Naast de reeds bestaande mogelijkheid om uit het werkingsbudget beleidsondersteuning te organiseren, is het positief dat dit ambt nu organiek kan worden en dat het ontwerp daarenboven de mogelijkheid biedt om op een schoolautonome manier diverse functies in het middenkader te creëren : administratieve medewerker, ICT- en zorgcoördinator, orthopedagoog, enzovoort.

Vooraf het feit dat de administratieve medewerkers, na enkele tientallen jaren in een nepstatuut te hebben gezeten, eindelijk in de gewone rechtspositieregeling worden opgenomen, is zonder meer positief. Wij waarderen ook de mogelijkheid die alle basisscholen krijgen om middels een bijkomende pedagogische studiedag hun zorgbeleid te overdenken en hopen dat dit een permanent karakter zal krijgen. Wij hebben al verschillende keren aan de minister gevraagd om het aantal pedagogische studiedagen van drie op vijf te brengen.

Er is helaas te weinig beleids- en ondersteunend personeel en er is daarvoor ook geen groeipad uitgetekend. Er bestond nochtans een algemene consensus over het eindrapport van de werkgroep Financiering van de Rondetafelconferentie Onderwijs, dat stelde dat scholen op termijn ondersteuning behoeven op basis van criteria vergelijkbaar met die voor secundaire scholen, hetgeen op heel korte termijn minimum de helft van de ondersteuning van een middenschool veronderstelt. Dat beleidsmedewerkers geen hogere verloning krijgen voor hun toegenomen verantwoordelijkheid, is evenmin logisch.

De veralgemening van de scholengemeenschappen zorgt voor geen enkele financiële injectie in het basisonderwijs. In haar omzendbrief heeft de minister het nochtans over een stijging van de werkingsmiddelen. Volgens haar zal de totale middeleninjectie in 2006 voor het basisonderwijs 121,534 miljoen euro bedragen. Dat bedrag heeft evenwel absoluut niets met de hertekening van het onderwijslandschap en met de vorming van scholengemeenschappen te maken. Integendeel : de kleine stimulus van 3,2 miljoen euro komt voor een derde uit het terugschroeven van de verhoging van de werkingsmiddelen die de scholen de afgelopen jaren hadden verkregen. De overige twee derden komen voort uit de besparing die de overheid realiseert door het administratief personeel in het gesubsidieerd onderwijs statutair te maken, waardoor de RSZ-bijdragen van de overheid zowat gehalveerd worden.

Door het terugschroeven van de werkingsbudgetten levert elke school vanaf 1 september 2003 een behoorlijk bedrag in, zodat een aantal scholen zelfs geen beleidsondersteuning meer zullen kunnen inrichten. Voor een middelgrote basisschool met 120 kleuters en 240 leerlingen lager onderwijs dalen de werkingsmiddelen volgend schooljaar met 15.945,60 euro. De onderwijsuitgaven van de Vlaamse regering per leerling lager onderwijs liggen nochtans nu al beduidend onder het Oeso-gemiddelde, terwijl die in het secundair onderwijs daar beduidend boven liggen. Deloitte en Touche zijn bovendien overduidelijk tot de conclusie gekomen dat er geen objectieve gronden zijn voor die discrepantie in werkingsbudgetten. Overigens waren alle deelnemers aan de werkgroep Financiering van de Rondetafelconferentie het er over eens dat de werkingsmiddelen voor het basisonderwijs aanzienlijk moesten worden verhoogd.

Daarenboven worden kleuterscholen voor wat hun administratieve omkadering betreft in dit ontwerp van decreet nog eens ongelooflijk gediscrimineerd door de invoering van een wegingscoëfficiënt van 0,6636 per kleuter, een maatregel waar geen enkel redelijk argument voor te vinden is.

Dit ontwerp van decreet versterkt de eeuwige achteruitstelling ten opzichte van het secundair onderwijs nog op een aantal andere vlakken. In het secundair onderwijs hebben alle scholengemeenschappen sinds 1 september 2002 boven op hun organieke enveloppe recht op een forfaitaire punten-enveloppe van 120 punten, het basisonderwijs op een van 21 punten.

Scholengemeenschappen in het secundair onderwijs hebben daarenboven vanaf 2000 leerlingen recht op een bijkomende functie van coördinerend directeur. Ook hier wordt het basisonderwijs gediscrimineerd.

De minister maakte vier jaar lang een aantal mensen vrij om de vorming van scholengemeenschappen in het secundair onderwijs te begeleiden. Voor de basisscholen is daarvan geen sprake.

We willen ook een aantal problemen aankaarten, die we de jongste tijd in de praktijk hebben ervaren. Ten eerste is het onbegrijpelijk dat de punten-enveloppe voor zorg gebruikt moet worden om het ambt van beleidsmedewerker in te richten, terwijl een GOK-leerkracht geen beleidsmedewerker wordt. In zeer veel gevallen gaat het nochtans om dezelfde persoon.

Het gaat daarenboven om twee verschillende ambten binnen ongeveer hetzelfde werkveld, zelfs in zoverre dat de verwachting en de hoop leven dat GOK en zorgcoördinatie vanaf het schooljaar 2005-2006 volledig in elkaar schuiven. Als gevolg van terbeschikkingstellingen moeten GOK-uren het ene jaar door de ene leerkracht worden opgenomen en het volgende door een andere, terwijl deze opdracht toch heel specifiek is en duidelijk bijkomende expertise vraagt.

Ten tweede opteert minister Vanderpoorten voor zogenaamde administratieve kernen waarbij de personeelsadministratie van alle scholen van één scholengemeenschap van op één centraal punt wordt beheerd. Vanuit het oogpunt van besparingen en efficiëntie is het begrijpelijk dat het departement er alle baat bij heeft dat de werkstations zo snel mogelijk met nog slechts 200 tot 400 administratieve kernen communiceren in plaats van met 2500 individuele basisscholen. Maar in de plaatselijke scholen moet toch voldoende expertise aanwezig blijven om de regelgeving op de voet te kunnen volgen, bijvoorbeeld inzake het profylactisch verlov voor zwangere kleuterleidsters.

Een derde heikel punt is het ontbreken van voldoende waarborg voor de pedagogische vrijheid van geïsoleerde, vaak kleinere scholen, zoals protestantse scholen, Steinerscholen en andere kleinere onderwijsverstrekkers. Doordat zij zich maximaal over drie aangrenzende zones heen kunnen groeperen, moeten zij zich aansluiten bij scholengemeenschappen of –groepen uit andere netten of groepen. Zij kunnen daardoor gedwongen worden het pedagogisch project van dat net of personeel van andere netten of groepen over te nemen.

ODVB vraagt uitzonderingsmaatregelen voor zulke scholen. We stellen voor dat deze scholen dezelfde middelen zouden ontvangen als wanneer zij waren toegetreden tot een scholengemeenschap. Bovendien moet, in het kader van de vrijwaring van het pedagogisch project vervallen wat onder punt 3.2.8.2 staat, namelijk : “vanaf 1 september 2005 wordt de scholengemeenschap ingeschreven in de rechtspositieregeling van de personeelsleden van het basisonderwijs. Vanaf dan bouwen de personeelsleden rechten en plichten op die gelden ten aanzien van alle schoolbesturen die behoren tot dezelfde scholengemeenschap.”.

Ten vierde zadelt het ontwerp van decreet de directeur op met een ernstige verhoging van de werkdruk, zonder enig vooruitzicht op een betere verloning.

Ten slotte moeten basisscholen, die hun administratie met wedertewerkgestelden uit het secundair onderwijs hadden kunnen versterken, die mensen in september weer inleveren, voorzover die in hun huidige scholen niet als statutaire administratieve beleidsmedewerkers aan het werk kunnen. Als dat niet het geval is, worden ze door de interprovinciale re-affectatiecommissie 'herverdeeld' over de in oprichting zijnde scholengemeenschappen – mogelijk zelfs in een heel andere regio – en zullen zij voor die gemeenschappen moeten gaan werken in plaats van voor hun oorspronkelijke school. Door een grillige speling van het lot zullen sommige basisscholen een derde of meer van hun volume aan administratie moeten inleveren. Ook op dat punt schreeuwt het ontwerp van decreet om een aanpassing.

Op korte termijn, tegen 1 september 2003, wil de ODVB 9 bijstellingen aan het ontwerp van decreet aangebracht zien. Er moet een substantieel groeipad komen voor de financiering van het basisonderwijs. De wegingscoëfficiënt van 0,6636 per kleuter moet opgeheven worden. De forfaitaire punten-enveloppe moet even groot worden als in het secundair onderwijs. Er moeten een aantal vrijgestelden toegekend worden om het vormingsproces van de scholengemeenschappen te begeleiden. GOK-leerkrachten moeten bij de beleidsmedewerkers worden ondergebracht. Er moet een bijkomend nascholingsbudget komen voor een doorgedreven opleiding van het administratief personeel.

Geïsoleerde, vaak kleinere scholen dienen, als zij niet in een scholengemeenschap kunnen integreren, onder bepaalde voorwaarden dezelfde middelen te ontvangen. Voor die scholen moet wat onder punt 3.2.8.2 staat, vervallen. De basisscholen die een wedertewerkgestelde uit het secundair onderwijs in huis hebben, moeten die kunnen behouden.

Tegen september 2005 zouden het beleid, de koepels en de vakbonden de rechtspositieregeling en de bescherming van het eigen pedagogisch project zodanig moeten aanpassen dat die door de diverse partners niet langer als belemmerend en bedreigend worden ervaren.

De heer Karlos Callens : U stelt dat er een aantal middelen zijn verschoven in plaats van toegevoegd. Maar om de kwaliteit van het basisonderwijs te verbeteren, is er niet noodzakelijk altijd meer geld nodig.

De heer Dekens had het over de behoefte aan meer bijscholing en nascholing, aan bijkomende pedagogische studiedagen. Wat is zijn motivatie ?

De heer Frans Ramon : Wat vindt u positief aan de samenwerkingsverbanden ? Waarom wil u de GOK-leerkrachten onderbrengen bij de beleidsmedewerkers ?

De heer Dirk De Cock : Nu al hoor ik vertellen dat een pedagogische studiedag te lang duurt, dat de concentratie van de leerkrachten in de namiddag vermindert.

Een leerkracht die graag eens in een ander leerjaar les zou geven, kan dat niet in de eigen school indien er daar geen leerkracht is die met pensioen gaat. Als men de leerkrachten nu ook aan de school zou verbinden, zou deze leerkracht in een dergelijk geval een mutatie moeten aanvragen.

De heer Valère Dekens : Veel leerkrachten die in het basisonderwijs een individuele nascholing hebben gevolgd, krijgen in de personeelsvergadering een halfuurtje de tijd om die knowhow door te geven, wat niet evident is. Daarom zouden we kiezen voor het optrekken van de teamgerichte bijscholing van drie naar vijf halve dagen. Wij spreken inderdaad over halve dagen, precies omdat de concentratie in de namiddag vermindert.

De heer Siep Van der Meer : Het probleem waarover de heer De Cock spreekt, kan ook binnen de school worden opgelost. Dat is een kwestie van mentaliteitsverandering.

We zijn wel teleurgesteld omdat de scholengemeenschappen in een eerste fase vooral tot een vergadercultuur zullen leiden en omdat ze pas met-tertijd voordelen zullen opleveren. Het is schrijnend dat binnen het secundair onderwijs wel de nodige omkadering kan worden geboden en in het basisonderwijs niet.

Netoverschrijdende samenwerking kan voordelen hebben, maar er zijn ook struikelblokken. De scholen zijn bang dat hun onderwijsproject in het gedrang komt. Er kunnen ook problemen opduiken met de rechtspositie van de leerkrachten binnen de netten. Ik meen dat we inspanningen moeten doen om de belemmeringen weg te werken, zodat de leerkrachten die netoverschrijdend willen werken, daartoe ook de kans krijgen.

De heer Valère Dekens : Op dit ogenblik worden de GOK-leerkrachten beschouwd als gewone klas-titularissen. Vaak doen ze echter hetzelfde werk als de zorgcoördinatoren. Wanneer die leerkracht het minste ancienniteit heeft, moet ze opstappen en gaat de ervaring die ze heeft opgedaan, verloren.

Daarom heb ik aan de administratie gevraagd een oplossing uit te werken.

6. Toelichting door directeurs uit het onderwijs

De heer Lieven Verkest, coördinerend directeur vrije basisscholen, Wingene : Ik wil deze commissie graag te woord staan vanuit mijn praktijkervaring als pedagogisch en coördinerend directeur van alle Wingense vrije basisscholen. Mijn tekst wordt ook ondersteund door de directiecommissie Katholiek Basisonderwijs, een directievereniging met 1.500 leden, waarvan ik de communicatieverantwoordelijke ben.

De Wingense scholengroep telt vandaag 863 leden en bestaat uit vier scholen van verschillende omvang : een basisschool van 77 leden, waar de directeur 14 uren lesopdracht heeft, een basisschool van 314 leerlingen met een directeur zonder lesopdracht, een kleuterschool met 176 leerlingen waar de directeur 8 uren lesopdracht heeft en een lagere school met 296 leerlingen, met een directeur zonder lesopdracht. Deze scholengroep kan vanaf 1 september 2003 een scholengemeenschap vormen op basis van het decreet landschap basisonderwijs.

In de memorie van toelichting van dat decreet lees ik dat de directies en de leerkrachten van het basisonderwijs de afgelopen jaren meermaals naar voren hebben gebracht dat ze te weinig werkmiddelen, een te krappe omkadering, onvoldoende administratief personeel en te weinig ondersteuning hebben.

Tevens stelt men dat het hier om terechte wensen gaat waaraan men binnen de budgettaire mogelijkheden tegemoet zal komen door de vorming van scholengemeenschappen. Met het concept scholengemeenschap wil men het draagvlak van de betrokken scholen verhogen, de beschikbare middelen efficiënter gebruiken en een beter management realiseren.

Tot slot stelt men dat de kleine scholen vandaag niet steeds beschikken over voldoende draagkracht, middelen, mankracht en deskundigheid, dat ze organisatorische problemen hebben, minder mogelijkheden om gedifferentieerd te werken en minder mogelijkheden tot nascholing en overleg.

Mijn collega-directeurs klagen al jaren aan dat het draagvlak van de scholen en in het bijzonder van de vrije basisscholen, te klein is. Daarom is er de steeds weerkerende vraag naar een ruime en degelijke omkadering, al dan niet binnen de scholenge-

meenschap, met een volwaardige basisfinanciering en een volwaardig loon.

Voldoet dit nieuwe decreet landschap basisonderwijs aan de verzuchtingen ? We stellen nog steeds vast dat de basisscholen te weinig werkingsmiddelen krijgen. Het nieuwe decreet brengt de verhoging van de werkingsmiddelen vanuit het Tivoli-akkoord en enkele CAO's terug van 108,766 miljoen euro in 2003 tot 74,676 miljoen euro in 2004. Dat is een verlies van 49,2 euro per kind.

Nochtans is het maatschappelijk verwachtingspatroon ten aanzien van het basisonderwijs sterk gestegen, onder meer door de invoering van eindtermen en ontwikkelingsdoelen, nieuwe leerplannen, nieuwe handboeken en didactisch materiaal, door de auteursrechten op kopieën, door de noodzaak van investeringen, onder meer voor de veiligheid en voor de refter en door de vraag naar databanken voor het creëren van de outputgegevens die door de inspectie worden gevraagd. Daardoor schieten zelfs de beloofde Tivoli-gelden hun doel voorbij. Ze dienen immers gebruikt te worden voor nieuwe decretaal opgelegde verplichtingen en niet om de tekorten in het basisonderwijs in te vullen.

Op basis van een volledige screening van de gemeenschaps- en gemeentescholen, toont de studie van Deloitte en Touche nochtans aan dat de vrije basisscholen pas comfortabel kunnen werken als hun werkingstoelagen verdrievoudigd zouden worden. De vrije scholen moeten voortdurend schoolfeesten organiseren om de eindjes aan elkaar te knopen.

Het decreet stelt dat de omkadering te krap is. Om dit op te lossen, voert men zorgcoördinatie in, wat betekent dat in Wingene 40/36ste uren voor extra zorg worden vrijgemaakt. De overheid bevestigt dat er 10% kinderen met leermoeilijkheden zijn, wat zou neerkomen op 86 kinderen in onze scholengemeenschap. Indien die 40 uren over dit aantal leerlingen moeten verdeeld worden, kan men 28 minuten besteden per kind.

In het buitengewoon onderwijs zou hetzelfde kind 100 minuten krijgen, hoewel het decreet het inclusief onderwijs promoot. De draagkracht van het gewoon onderwijs is veel te klein om dit allemaal te verwezenlijken. Wanneer krijgen wij evenveel middelen voor een leerling met dezelfde problematiek in het gewoon onderwijs als in het buitengewoon onderwijs ? Nu in de scholengemeenschappen het buitengewoon onderwijs wordt binnengehaald, is het onlogisch dat in eenzelfde gemeenschap bepaalde kinderen tot 3 keer meer middelen

krijgen toebedeeld in een gelijkaardige situatie. Rond zorgcoördinatie wil ik ook opmerken dat een school van 299 leerlingen evenveel punten krijgt als een school van 150 leerlingen, wat duidelijk ongelijke kansen schept.

Het nieuw decreet zal ook aandacht besteden aan ICT, waarbij men een parttime aanstelling voorziet per 900 kinderen. Het is echter spijtig dat de middelen voor aankoop van hardware en software beneden alle peil blijven.

Een volgend pijnpunt is het gebrek aan administratief personeel. Vanaf 1 september 2003 wordt dit in de scholengemeenschap van Wingene iets beter, aangezien de aanstellingen stijgen van 2 naar 2,5 fulltimes. Kleuters zijn in dit licht niet gelijk aan kinderen in de lagere school. In vergelijking met het secundair onderwijs staat de administratieve omkadering nog steeds in verhouding van 1 tot 5.

Er is eveneens een gebrek aan beleidsondersteuning. De verhoging van de werkmiddelen vanuit Tivoli en CAO's werd in onze scholengroep gebruikt om 2 fulltime aanstellingen voor administratie te verwezenlijken. Met dezelfde middelen hebben we 2 directeurs die nog deels moesten onderwijzen voor 22/24ste vrijgemaakt. De 4 directies in Wingene hebben vandaag geen lesopdracht meer en de taken zijn netjes verdeeld. Een directeur kreeg pedagogische taken, zijn collega kreeg een administratieve en organisatorische opdracht, de derde kreeg pedagogische administratieve taken en informatica onder zijn hoede en de laatste zorgt voor pedagogische en coördinerende taken. Het decreet stelt dat er te weinig beleidsondersteuning is, maar na goedkeuring zal het praktisch onmogelijk worden deze taakverdeling nog te handhaven. In Wingene verliezen we in totaal 42.459 euro, wat betekent dat er iets meer administratie en zorgcoördinatie komt, maar dat er te veel geld verloren gaat om de 4 directies te kunnen behouden. Gedurende 3 jaar hebben wij een pilootproject uitgebouwd met de vorming van een scholengemeenschap. Nu dit echter door een decreet wordt aangehouden, blijkt dat wij op vlak van directieposten een stap achteruit moeten zetten.

Om het draagvlak van de Wingense scholen te verhogen, konden wij nog gebruik maken van de opsplitsing van scholen. Onze grootste school kon opgesplitst worden in twee, waardoor de functies van drie directies verdeeld werden over 4 directies. Dit zal niet meer mogelijk zijn onder het nieuwe decreet. Men heeft steeds beweerd dat er te weinig directies waren, maar met dit decreet zal het aantal

nog dalen. Wij gaan er van uit dat het noodzakelijk is 1 directeur te hebben per 180 leerlingen.

Het is nodig dat men een efficiënter gebruik van de financiële middelen nastreeft. Ik denk dat dit zeker in het vrij onderwijs vandaag reeds gebeurt. Door het maken van scholengemeenschappen zullen de tekorten zich echter opstapelen. Wij betreuren dat de Vlaamse onderwijsbegroting slechts 29,5 procent voorziet voor het basisonderwijs, terwijl een kind gedurende 10 jaar op dit niveau onderwijs krijgt, bijna de helft van een schoolcarrière. Als jullie de basisschool echt waarderen en respecteren, maak dan niet eerst nieuwe decreten, maar zorg dat de onderwijsbegroting basisonderwijs de 50 procent benadert.

Er is nood aan meer management, maar de benodigde managers zijn niet aanwezig. Wij vragen per scholengemeenschap een coördinerend directeur. Elke vestigingsplaats heeft zijn eigen cultuur en sfeer, en samenwerking met andere scholen is zeker niet relevant. Dialoog is nodig, zodat de eigenheden worden gerespecteerd. Waarom kon dit wel in het secundair onderwijs en niet in het basisonderwijs? Indien er geen bijkomende middelen worden vrijgemaakt, zal alles weer rusten op het vrijwillige engagement van bepaalde directies.

Kleine scholen beschikken over onvoldoende draagkracht, middelen, mankracht en deskundigheid. Zij hebben eveneens organisatorische problemen, die enkel kunnen worden opgelost indien directies klasvrij worden gemaakt. Dit is ook belangrijk in het licht van de vervangingsproblematiek, die moet worden aangepakt zodat er meer mogelijkheden vrijkomen om te zorgen voor nascholing en overleg. Kleine scholen hebben bovendien minder mogelijkheden om te differentiëren, zodat extra zorgcoördinatie nodig is.

In Wingene hebben wij veel problemen kunnen oplossen door het benoemen van 4 directeurs, die voldoen aan de noodzaak voor invulling van de ambten, maar niet van middelen. De ambten worden vanuit het decreet bevestigd, maar de middelen dalen verder. Op dat vlak gaan wij dus een stap achteruit indien het decreet onveranderd wordt goedgekeurd. Namens alle directies in het basisonderwijs vraag ik u eerst meer middelen te voorzien en dan pas het decreet toe te passen.

De heer Dirk Heyndrickx, directeur Sint-Pietersinstituut basisschool, Gent : Toen ik drie jaar geleden het ambt van directeur opnam, was het onderwijsklimaat deconstructief. Aan de hand van een externe organisatie lieten we de sociale kanalen in kaart

brengen, en bouwden we een schoolorganisatie uit waar overleg hoog in het vaandel staat. Overleg is pas mogelijk wanneer het zelfbeeld van alle participanten positief is en het welbevinden en de betrokkenheid groot zijn.

De creatieve uitbouw van onze school heeft deze nieuw leven ingeblazen. De bevestiging van externen en het enthousiasme van ons team zorgde voor het nodige draagvlak om te komen tot een vernieuwend schoolproject. Vorig schooljaar werd onze school benoemd tot 'kindercultureel ambassadeur van Vlaanderen'. Ook kregen wij de 'droomdidaris-prijs' van de stad Gent met de uitbouw van een bibklas en een dagdroomklas. Minister Gabriels gaf ons een prijs als een van de meest ondernemende scholen van Vlaanderen.

Ik ben zeer tevreden met de enveloppe voor zorg, ICT en administratieve ondersteuning die ons ter beschikking wordt gesteld. Ik moet echter vaststellen dat het organiseren van een schoolgemeenschap en de overlegmomenten met de inrichtende macht en andere directies heel wat tijd vragen. Wij moeten dit doen zonder een duidelijk juridisch kader. De politiek die zo graag spreekt over zorg voor de mensen, is hier opnieuw ver te zoeken.

Het personeelsbeleid koppelen aan de scholengemeenschap kan ons voor enkele problemen stellen. Ik leid mijn school als een bedrijf, wat wil zeggen dat ik personeel uitkies dat binnen de schoolvisie past. Wanneer men binnen een scholengemeenschap geconfronteerd wordt met een daling van het aantal leerlingen in een bepaalde school, zal men jonge leerkrachten moeten ontslaan om anderen op te vangen.

In het nieuwe decreet worden we bedeed met aanvullende administratieve omkadering, maar wordt eveneens bepaald dat administratief personeel over de vakanties heen niet meer dan twee weken mag werken. Dit is veel te weinig om een school goed te laten functioneren en is tegenstrijdig met de beoogde doelstellingen.

Het basisonderwijs wordt in vergelijking met het secundair onderwijs minder bedeed. Er worden geen middelen vrijgemaakt voor een coördinerend directeur of ondersteuners. Het onderwijsveld in het basisonderwijs is erg versnipperd, maar wordt niet ondersteund.

De minister heeft ervoor gezorgd dat alle – of toch de meeste – scholen holderdebolder in een scholengemeenschap zullen starten. Men krijgt niet de kans om te groeien. Men stapt erin omdat men an-

ders zijn ICT-uren verliest, wat een bedenkelijk motief is. Ik geloof sterk in overleg, maar niet in overleg onder druk. Dat betekent immers dat het eindproduct hiaten vertoont. Ik geef de voorkeur aan uitnodigend overleg, waarin rekening wordt gehouden met alle participanten.

De financiering van dit ontwerp is een prachtig staaltje van politieke rekenkunde. Ik krijg meer administratieve ondersteuning, maar betaal daar ongeveer 25.000 euro voor. Ik betaal die zelf, want het administratief personeel wordt statutair – wat op zich positief is – en dat kost de scholen een pak geld. Het werkingsbudget daalt.

En dan zijn er nog de objectievebare verschillen. Hebt u het lef om aan uw achterban te vertellen dat 18 procent van de onderwijsbevolking overgesubsidieerd wordt en dat 65 tot 68 procent het met heel wat minder moet stellen? Die toestand is vergelijkbaar met de grondverdeling in Guatemala. U noemt zich graag sociaal, rechtvaardig, democratisch en wereldburger. U staat graag op de barricaden voor gelijke rechten, maar in uw eigen achtertuin blijkt dit niet te kloppen.

Het heeft het katholiek onderwijs wel geleerd om creatief te werken. Men hoeft het geld evenwel niet zo ver te zoeken. Durf de overfinanciering van bepaalde netten in vraag stellen. Men kan al heel wat besparen door schoolmateriaal elk jaar opnieuw ter beschikking te stellen in de plaats van het uit te delen.

Heel wat katholieke scholen zijn pluralistischer dan heel wat gemeenschapsscholen. Een uur zedenleer per week volstaat daarvoor niet.

De heer Jozef Roels, algemeen directeur scholengemeenschap De Kraal, Herent : Wij waarderen het ontwerp, omdat het ons project, waaraan wij al meer dan 10 jaar werken, ondersteunt. Wij danken het departement onderwijs, de minister en de VLOR, die ons bij de verwezenlijking van dit project rechtstreeks of onrechtstreeks steunden. In mijn verdere betoog zal ik geen standpunten innemen, maar wel een beschrijving geven van onze concrete werking aan de hand van een informatiebundel.

Op de tweede pagina vindt men het organigram dat de basis vormt van de hele bundel en ook de kern van onze werking. In de kolom links wordt de administratieve organisatie van onze 3 scholen beschreven. In de rechtse kolom ziet men hoe onze scholengemeenschap er na jaren hard en creatief werk werkelijk uit ziet. De werkelijke organisatie

telt 5 vestigingsplaatsen, die alle gelijkwaardig zijn. Geen van hen is het centrum.

Het geheel wordt geleid door een directieteam van 4 mensen binnen een parallelle structuur. Reinhilde Vanderlinden is pedagogisch directeur van alle vestigingsplaatsen waar kleuteronderwijs wordt aangeboden. Stef Vandersteen is pedagogisch directeur voor de onderbouw van het lager onderwijs in alle vestigingsplaatsen. Hugo Solia is pedagogisch directeur van de bovenbouw voor alle vestigingsplaatsen met lager onderwijs. Ikzelf ben dat ook, al word ik daarvoor door Hugo Solia ontlast, waardoor ik mij kan wijden aan alle interne en externe zorgen, zoals administratie, financiering, bouw en de begeleiding van de parallelle structuur, die elke maandagochtend vergadert.

Het administratief centrum van de scholengemeenschap De Kraal vormt de kapstok van dit alles. Alle administratieve uren uit eigen middelen, werkingsmiddelen en geco's (dat zijn er 78) werden in één secretariaat samengebracht. Iedere vestigingsplaats heeft een leerkracht als postbode tussen de vestigingsplaats en het administratief centrum. Taken worden via een uitgewerkt communicatiesysteem naar de juiste plaats verdeeld.

Wij zijn 3 jaar geleden gestart met de formalisering van wat al eerder vrijwillig bezig was. De grond ervan is een samenwerkingsovereenkomst, die zelf weer wordt mogelijk gemaakt door de omzendbrief van juli 1998. Dat contract tussen het schoolbestuur en de leden van het directieteam werd op basis van het schoolwerkplan geconcretiseerd tot de functieomschrijving, wat een contract is tussen de directieleden onderling. Het gezamenlijke lestijden- en puntenpakket verzamelt alle lestijden in één pot, die dan verdeeld wordt volgens de behoeften van de kinderen (het kind staat centraal). Aan ieder kind in elke vestigingsplaats willen wij hetzelfde pedagogische comfort aanbieden. Dat is onze visie. Die werkelijke organisatie van de school moet vervolgens weer omgezet worden in de administratieve papierwinkel.

We hebben één lestijdenpakket, één boekhouding, één lokaal overlegplatform, één comité voor veiligheid, één participatieraad, enzovoort. Er zijn nieuwe uitdagingen die we willen aangaan. Het decreet van samenwerkingsovereenkomsten van 1998, dat nu een nieuwe stimulans krijgt, is niet doorgedrongen bij de DIGO. Voor de vernieuwing van een dak met steun van DIGO moeten we twee dossiers opmaken, want het dak dient voor lagere schoolkinderen en kleuters. Alle gebruikte materialen moeten procentueel verdeeld worden over beide groe-

pen. Dat is een verspilling van tijd en energie zowel in de school als in de DIGO. De werking van DIGO moet dus aangepast worden aan de samenwerkingsovereenkomsten tussen scholen.

Wij smeken om één lestijdenpakket voor een echte scholengemeenschap binnen één schoolbestuur. We willen elk kind een gelijk onderwijscomfort garanderen. Nu moeten wij drie afzonderlijke dossiers bijhouden. Dat is planlast.

We stellen voor om veiligheidsadviseurs met betrekking tot het risicobeheersingsbeleid per ressort aan te stellen. Om dit dossier goed te organiseren hebben wij onvoldoende middelen en mankracht. We vragen dat ook niet maar willen dat organiseren op het niveau van de ressorts.

Op pagina drie van de bijlage over het lestijdenpakket staan de berekeningen van de puntenpakketten in de huidige situatie en volgens het ontwerp. In het schooljaar 2002-2003 moesten we voor zorgverbreding 22 uren uit het lestijdenpakket halen terwijl we er nu 36 krijgen, dus 14 uren extra. Voor ICT blijft de situatie ongeveer gelijk : we krijgen een uur extra. Tot en met dit schooljaar hadden we 78/36ste voor administratieve omkadering, waarvan we er 32,25/36ste met de eigen middelen en de werkingsmiddelen betalen. In de nieuwe situatie krijgen we 35/36ste meer en halen niets meer uit werkingsmiddelen. We besparen daardoor meer dan 1,2 miljoen frank. De 12 uren beleidsondersteuning werden betaald met de werkingsmiddelen. Nu krijgen we 21 punten, zijnde 6/24ste. De 6 andere uren halen we uit de pot van de administratieve omkadering. Voor gelijke onderwijskansen leveren we ook in.

Die cijfers geven echter een verkeerd beeld. Het is noodzakelijk om ook de combinatieberekeningen op pagina's 7 en 9 in ogenschouw te nemen. Het gaat over uren voor ICT-coördinatoren voor lager en kleuteronderwijs en voor kraalzorg. Dat is onze benaming voor GOK, en zorgcoördinatoren. De Kraal heeft 30 uren voor ICT voor het lager en kleuteronderwijs in de vijf vestigingsplaatsen, 16 uren extra lestijden en 14 uren uit het lestijdenpakket van het lager onderwijs. Voor de kraalzorg in het lager onderwijs krijgen we 55 uren : 24 uren zorgcoördinatie ; 21 uren GOK ; 10 uren uit het lestijdenpakket. Voor kraalzorg zijn er dus twee fulltime betrekkingen en 7 lestijden. Voor kraalzorg in het kleuteronderwijs hebben we 26 lestijden : 12 uit het pakket zorgcoördinatie ; 10 uit de GOK ; 4 uit het lestijdenpakket kleuteronderwijs.

De heer Chris Buseynes, ondervoorzitter De Kraal : Bij schaalvergroting ontstaan een aantal synergieën op administratief, pedagogisch en technisch vlak, maar ook op gebied van de middelen, ICT en management. De directeurs kunnen zich toespitsen op hun specialisaties. Het ontwerp biedt een structureel kader voor samenwerking omdat het middenkader ondersteund wordt.

Schaalvergroting creëert ook organisatorische problemen. Ons schoolbestuur heeft daarom een driepuntenprogramma opgesteld. Er zijn duidelijke afspraken en taakverdeling tussen directieteam en schoolbestuur. Er is volstrekte openheid over de besteding van de middelen. We overleggen met alle actoren van de school, zowel onderhoudspersoneel als de algemene directeur.

Door het ontwerp krijgt onze scholengemeenschap meer middelen. Het onderwijs heeft eerder behoefte aan een herverdeling dan aan een toename van de middelen. De Vlaamse overheid heeft geld nodig voor andere prangende problemen.

De heer Luc Martens : Niemand betwist dat samenwerken en synergieën opzetten mogelijkheden bieden, maar ik vind deze confrontatie positief. De heer Buseynes zegt eigenlijk dat de middelen waarover hij nu beschikt volstaan, terwijl de heren Verkest en Heyndrickx uitdrukkelijk meer geld vragen.

De heer Karlos Callens : Het valt op dat de enen geen probleem hebben om toe te geven dat het voorliggende ontwerp van decreet positief is, terwijl anderen daar niet in slagen. Volgens mij is het in de eerste plaats een kwestie van organisatie : kleinschalig georganiseerde scholen zullen het moeilijker hebben met dit ontwerp van decreet dan de grootschalig georganiseerde scholen. Wellicht is de reden achter de middelenverschuiving een streven naar een betere organisatie die ook de onderwijskwaliteit ten goede komt.

De heer Pieter Huybrechts : De basisscholen werken dit jaar voor het eerst met een puntenenveloppe voor ICT. Wat is hun ervaring daarmee ? Volstaan die middelen om het opgebouwde computerpark up-to-date te houden ?

De heer Dirk Heyndrickx : Een aantal congregaties slaagt erin een grote organisatie op te zetten. De heren Buseynes en Roels vertegenwoordigen volgens mij maar een kleine minderheid. Uit wat zij vertellen, mogen we niet afleiden dat het onderwijs over genoeg middelen beschikt. Liefst 95 procent van de scholen wordt voor de keuze gesteld.

Een organisatie die gesteund wordt door een congregatie werkt op een andere manier.

De heer Jozef Roels : Wij hangen niet af van een congregatie, een college of een gemeente. Wij zijn een gemeenschap van dorpsscholen. Maar het klopt dat er grote verschillen zijn tussen de Vlaamse basisscholen.

De heer Lieven Verkest : Eigenlijk bepaalt het schoolbestuur hoe rijk een school is. Sommige basisscholen zijn verplicht een groot deel van hun werkingsmiddelen te investeren in hun infrastructuur. Daarin zit het fundamentele verschil. Niemand kan dat ontkennen. Vandaar dat ik nogmaals bevestig dat 10 schoolfeesten per jaar absoluut noodzakelijk zijn om de werkingsmiddelen op niveau te houden.

De heer Chris Buseynes : Ik wil niet de indruk geven dat wij de middelen voldoende vinden. Wij zijn alleen tevreden met de toename.

De voorzitter : Moet u ook zoveel schoolfeesten organiseren ?

De heer Jozef Roels : In elk van de vijf vestigingsplaatsen wordt gemiddeld driemaal per jaar een schoolfeest georganiseerd.

De heer Chris Buseynes : Het vrije basisonderwijs heeft de schaarse middelen gecompenseerd met de nodige creativiteit. In vergelijking met het hoger en het secundair onderwijs wordt het basisonderwijs onderbedeeld. Zo moeten we een halftijdse functie beleidsondersteuning zelf financieren. We mogen het hoger en het secundair onderwijs echter niet als norm beschouwen. De algemene middelen moeten herverdeeld worden.

De heer Luc Martens : Als u alle middelen waarover u nu beschikt samenbrengt in een scholengemeenschap en dat bedrag vergelijkt met wat u als individuele school zal krijgen, maakt u dan winst ?

De heer Lieven Verkest : Als ik alleen naar de werkingstoelage kijk, verlies ik ongeveer 49 euro per kind. De middelen voor de ICT-coördinator, blijven gelijk. Ik win wel 6 zorguren. Ik creëer een half administratief ambt bij.

De heer Jozef Roels : Ons grote voordeel is dat al onze vestigingsplaatsen op meer dan 2 kilometer van elkaar gevestigd zijn waardoor ze afzonderlijk geteld worden. Dat levert meer lestijden op.

Door de werkingsmiddelen en de eigen middelen van de drie scholen samen te voegen in een dubbele boekhouding, beschikken we over een budget dat ons toelaat te sparen, te investeren en prioriteiten te stellen.

De heer Luc Martens : Vanwaar komen de eigen middelen ?

De heer Jozef Roels : Onder meer uit de verkoop van drankjes en tijdschriften, en door schoolfeesten te organiseren.

De heer Luc Martens : Hoe slaagt u erin winst te halen uit de verkoop van tijdschriften ? Als u verdient aan de verkoop van tijdschriften, hoesten de ouders die winst eigenlijk op.

De heer Jozef Roels : Toch niet. Wij verkopen de tijdschriften aan de prijs die Averbode aanbiedt aan de ouders. Omdat we een grote hoeveelheid bestellen, krijgen we een aantal tijdschriften gratis. Die korting gaat naar de eigen middelen. Dat is niet alleen in onze school zo. Maar door open en eerlijk om te gaan met de gezamenlijke middelen, voeren we een gezond financieel beleid.

De heer Luc Martens : Nu insinueert u dat anderen niet open en eerlijk omgaan met hun middelen.

De heer Chris Buseynnes : Ik heb alleen gezegd dat wij geen zwarte kas hebben. Daarmee wil ik niet zeggen dat andere scholen dat wel hebben.

De heer Lieven Verkest : De heer Roels is heel enthousiast over zijn schoolgemeenschap, net zoals ik enthousiast ben over mijn school. Ik vrees alleen dat het hier een geval van gewenning betreft : we zijn het gewoon om schoolfeesten te organiseren om het gebrek aan middelen te compenseren. We moeten er echter nauwlettend op toezien dat deze gewoonte ons niet doet vergeten dat we moeten blijven pleiten voor bijkomende middelen.

De heer Karlos Callens : Kan de heer Roels mij wat meer uitleg geven over de veiligheidscoördinatoren ?

De heer Jozef Roels : Ik stel voor om per regio iemand aan te stellen die scholen begeleidt bij het samenstellen van de veiligheidsdossiers. Nu krijgen de scholen geen middelen voor hun veiligheidsadviseur.

De heer Chris Buseynnes : Omdat scholen aan specifieke veiligheidsvereisten moeten voldoen, dient

dit aspect misschien eens nader bestudeerd te worden.

De heer Lieven Verkest : Er werd ook een vergelijking gemaakt tussen Wingene en Herent alsof we trager op gang zijn gekomen met de vorming van de scholengemeenschap. Ik wijs erop dat we al sinds 1 september 2000 zijn gestart. Dat is al een maand vroeger dan Herent. We functioneren in dezelfde structuur als Herent : we werken met centrale boekhoudingen en centrale secretariaten. We doen dat op identieke wijze, maar we hebben van de vier directieambten een moeten vrijkopen zodanig dat we alle vier als directeur konden functioneren. De vier directies dragen alle scholen en straks moet er daarvan een ambt afgestaan worden. Dat is een jammerlijke zaak.

De heer Dirk Heyndrickx : In Gent zijn we ongeveer drie jaar geleden met 36 jonge directies begonnen, die eerst dienden te zoeken hoe ze hun school moesten leiden. Verder stel ik vast dat het samenwerken vanuit een aantal historisch gegroeide onderwijsorganisaties in een stedelijk gebied een stuk moeilijker is. Een samenwerking tussen mijn inrichtende macht en die van de Broeders van Liefde bijvoorbeeld is onmogelijk geworden. Het zoeken naar een school die het best past, is veel moeilijker in een stedelijk gebied. Op het platteland gaat men elkaar veel gemakkelijker vinden.

De heer Dirk De Cock : Hoeveel tijd besteedt de heer Heyndrickx aan het overleg met de andere directeurs tijdens de opstartfase ?

De heer Dirk Heyndrickx : De laatste 14 dagen ben ik telkens vier keer een halve dag bezig geweest met overleg zowel met inrichtende machten als met andere directies. Dat betekent dat het werk op school blijft liggen.

De heer Jozef Roels : We zijn blij met de punten-enveloppe. Vroeger kwam dat uit het lestijdenpakket en nu komt dat er extra bovenop. Het is nog niet veel (slechts 16 uur) en het volstaat niet. Men moet dan ook creatief zoeken naar andere mogelijkheden binnen het lestijdenpakket.

We hebben ongeveer 120 computers en 50 printers ; alle klassen hebben een netverbinding. Die middelen zijn niet met de werkingsmiddelen betaald, maar zijn er gekomen door de inzet van de ouders. Het gaat om computers of printers die door grote bedrijven zijn afgeschreven. De oudergroep heeft de computers en de netwerkverbinding tijdens de vakantie geïnstalleerd.

De heer Luc Martens : Dat is een sterk verhaal, maar het is niet representatief.

De heer Dirk Heyndrickx : We moeten voorzichtig zijn met dergelijke verhalen. Dat is de realiteit niet. Er stonden zes computers in de school toen ik directeur werd. We hebben ook computers verzameld, maar daar zit heel wat rommel tussen. De meeste computers op school zijn betaald met PC/KD-middelen. Het afschaffen van die middelen is een slechte zaak. ICT is positief omdat men mensen kan aanspreken om het team te begeleiden op het vlak van de software. Er is nog heel wat werk aan de winkel op het vlak van de begeleiding van het personeel. Verder halen we de norm niet om een degelijke computer te hebben. Ik ben erin geslaagd om op drie jaar 15 tot 20 computers aan te schaffen. We hebben samen met de ouders het netwerk gelegd. Het is evenwel onmogelijk om 100 tot 150 computers te verwerven.

De heer Pieter Huybrechts : Gaat u na de afschaffing van het PC/KD voldoende middelen hebben om die computers up tot date te houden ?

De heer Dirk Heyndrickx : Helemaal niet.

7. Toelichting door de ouderverenigingenkoepels

De heer Marcel Davidts, stafmedewerker VCOV : Als overkoepelend orgaan van ouders en ouderverenigingen van het vrij gesubsidieerd onderwijs gaat onze zorg in dit dossier vooral uit naar de bepalingen opgenomen in het hoofdstuk VIIIbis wat handelt over de op te richten scholengemeenschappen. Van meet af aan hebben we met een grote betrokkenheid van onze lokale ouderverenigingen dit dossier opgevolgd. Naar aanleiding van de plannen van de minister om het onderwijslandschap basisonderwijs te gaan hertekenen zijn we uitvoerig in overleg gegaan met onze achterban. Dit resulteerde onder andere in een aantal belangrijke basisprincipes die we tot dusver steeds hebben gehanteerd als referentiekader om de voorliggende voorstellen te toetsen.

Een eerste belangrijk basisprincipe is de schoolkeuze. Ouders kiezen om tal van redenen een geschikte basisschool voor hun kinderen. Naast het pedagogische project is zeker ook de nabijheid en de kleinschaligheid een belangrijk keuzemotief voor ouders. De specifieke kenmerken van elke school die ouders ertoe overhalen om voor deze school te kiezen, worden omschreven door het begrip 'eigenheid van de school'. Het behoud van deze eigenheid in een wijzigend landschap is voor

ons dan ook een belangrijk aandachtspunt. We zijn ervan overtuigd dat de basisschool een belangrijk contactpunt is voor vele jonge ouders en kinderen met de lokale leefgemeenschap. De vrijheid van keuze om deel uit te maken van een bepaalde leer- en leefgemeenschap met een specifieke en duidelijke visie wordt door onze ouders als een essentieel recht ervaren. Basisscholen gaan in dit opzicht een steeds belangrijkere sociale en maatschappelijke rol spelen. Vandaar dat we het enorm belangrijk vinden dat bij de hertekening van het onderwijslandschap basisonderwijs gekozen wordt voor het behoud van de kleinschalige pedagogische entiteiten in elke wijk of onder elke kerktoren.

Een tweede belangrijk basisprincipe is de kwaliteit van het onderwijs. Ouders zijn over het algemeen tevreden over de kwaliteit van het onderwijs. Onze ouders schrijven deze kwaliteit toe aan enerzijds het pedagogische project van de school en anderzijds aan het engagement van de verschillende onderwijsactoren op school. Het is voor ons een belangrijk aandachtspunt dat bij een hertekening van het onderwijslandschap het aanwezige engagement enkel versterkt en zeker niet negatief beïnvloed wordt. Samenwerking tussen scholen zal moeten resulteren in een versterking van de onderwijskwaliteit voor alle kinderen van elke betrokken school.

Een derde belangrijk basisprincipe is de versterking van de lokale autonomie. Onderwijs ligt in het verlengde van de opvoedingsverantwoordelijkheid van de ouders. Ouders willen dan ook meepraten over de wijze waarop het onderwijs georganiseerd wordt. Ze geven hierbij aan dat dit veel meer moet worden toevertrouwd aan het lokale niveau waarbij ze hun medezeggenschap duidelijk versterkt willen zien. Zeker ook voor ouders is bijgevolg de nabijheid van het bestuurlijk niveau erg belangrijk. Een hertekening van het onderwijslandschap moet dan ook resulteren in een versterking van de autonomie van de scholen en scholengemeenschappen, waarbij de overheid moet voorzien in voldoende mogelijkheden om rekening houdend met specifieke contextelementen op een participatieve wijze kwaliteitsvol onderwijs te organiseren voor onze kinderen.

Rekening houdend met het bovenstaande zijn we de wijze waarop het ontwerp van decreet het onderwijslandschap basisonderwijs wil hertekenen in scholen die een samenwerking opzetten binnen op te richten scholengemeenschappen zeker genegen. Toch willen we enkele kanttekeningen plaatsen bij de wijze waarop de minister dit wil realiseren. We willen hierbij vertrekken van de tweeledige doel-

stelling die het ontwerp van decreet vooropstelt bij de oprichting van scholengemeenschappen.

Een eerste doelstelling is het verhogen van het draagvlak van de betrokken scholen. Ook wij zijn ervan overtuigd dat samenwerking tussen scholen de mogelijkheden en de expertise van elke school kan vergroten. Maar wil een samenwerking succesvol zijn, dan vereist dit een goede coördinatie. We betreuren het dan ook dat in tegenstelling tot de scholengemeenschappen in het secundair onderwijs, er in het basisonderwijs geen ruimte is gecreëerd voor een coördinerende opdracht binnen elke scholengemeenschap. Het gevolg hiervan zal wellicht zijn dat de in omvang reeds zeer beperkte incentives die aan scholengemeenschappen worden toegekend, op die manier noodgedwongen een zeer eenzijdig bestemming zullen krijgen. We zijn de mening toegedaan dat naast de toe te kennen incentives, de overheid in extra middelen moet voorzien, om ook voor elke scholengemeenschap basisonderwijs een coördinerende directeur aan te stellen. Op die manier kunnen de toegekende incentives rechtstreeks worden aangewend om samenwerking en uitwisseling van expertises te bevorderen, wat rechtstreeks tegemoetkomt aan de vooropgestelde doelstelling.

Een tweede doelstelling is een efficiënter gebruik van de beschikbare middelen en een beter management. Wellicht zal iedereen het erover eens zijn dat mensen en middelen zo efficiënt mogelijk ingezet moeten worden, ook in het onderwijs. Maar wij willen hierin voor alle duidelijkheid niet lezen dat het basisonderwijs moet toekomen met de reeds ontoereikende middelen die ze nu hebben. Recente studies hebben met voldoende overtuiging aangetoond dat het basisonderwijs aan een inhaaloperatie toe is. We begrijpen in het geheel niet dat bijvoorbeeld de toe te kennen incentives voor de scholengemeenschappen basisonderwijs, betaald worden met een gedeelte van de werkingsmiddelen die opgenomen waren in reeds eerder gemaakte akkoorden.

De Vlaamse Confederatie van Ouders en Ouderverenigingen ziet heel wat mogelijkheden in de voorliggende hertekening van het onderwijslandschap basisonderwijs, waarbij de verschillende onderwijsactoren de niet te onderschatten verantwoordelijkheid dragen om vanuit een samenwerking in te staan voor een kwaliteitsvol onderwijs, maar waarbij de overheid ook zijn volle verantwoordelijkheid hoort op te nemen om dit basisonderwijs de middelen te geven waarop het recht heeft om de opgelegde doelstellingen te halen.

Ten slotte spreek ik nogmaals mijn waardering uit voor de inzet die ouders leveren in het onderwijs, maar het mag niet de bedoeling zijn dat ons onderwijs op die manier wordt gefinancierd.

De heer Frans Ramon : De heer Davidts onderstreept de waarde van de kleine pedagogische entiteiten. Maar hij kan toch niet ontkennen dat ook binnen de scholengemeenschappen wordt nagedacht over zorgbeleid en personeelsbeleid ?

De heer Marcel Davidts : Ik wou er gewoon op wijzen dat de nabijheid van het basisonderwijs zeer belangrijk is voor de ouders. Zij denken dan vooral aan het pedagogische aspect en veel minder aan het organisatorische. Ik noemde het pedagogische entiteiten, men kan het ook gewoon scholen noemen. Dit is trouwens terug te vinden in het voorliggende ontwerp van decreet.

De heer Luc Martens : Zowel de confederatie als de ouderverenigingen in het algemeen staan onder zware financiële druk. Dreigt de slagkracht daardoor niet aangetast te worden ? Is de confederatie nog in staat een begeleidende rol te spelen voor de ouders ? Of wordt de confederatie herleid tot een zeer geïnteresseerde toeschouwer ?

De heer Marcel Davidts : Er bestaat een groot verschil tussen wat we willen en wat we kunnen doen. We willen onze ouderverenigingen, die fel betrokken zijn bij het wel en wee van elke school, begeleiden in de groei naar samenwerking. Als samenwerking tussen scholen vorm krijgt, zal ook de samenwerking tussen de georganiseerde ouders van die scholen vorm krijgen. We kampen inderdaad met een gebrek aan mensen en middelen. Ook het tijdstip is niet echt ideaal : we kunnen nu pas, op het einde van het schooljaar, praten over dit ontwerp van decreet. Het is moeilijk om onze ouderverenigingen hierover te informeren, laat staan een begeleiding uit te werken.

8. Toelichting door de heer Paul Himschoot, VZW Auctores

De heer Paul Himschoot : Ik ben kwaliteitscoördinator aan de Provinciale Hogeschool Limburg en voorzitter van de VZW Auctores, die zich inzet voor kinderen met autisme binnen het onderwijs. Ik zal ingaan op enkele moeilijkheden inzake het CODO-statuuut. Het standpunt van waaruit ik vertrek, is het welzijn van het kind met een speciale hulpvraag. Kinderen die thuishoren in het buitengewoon onderwijs en die ondanks de goede omka-

dering toch nog nood hebben aan extra ondersteuning. Wij zijn de spreekbuis voor deze kinderen.

De inhoud van het ontwerp van decreet is hoopgevend. Omdat ik in het hoger onderwijs sta, ken ik fusies en weet ik wat associatievorming is. Ik weet dat het heel wat voeten in de aarde heeft voor een instelling zijn eigenheid kan loslaten om te komen tot een uniek plan voorwaarts.

De zin ‘de CODO-gelden gaan naar administratieve ondersteuning van het basisonderwijs’ deed me echter de wenkbrauwen fronsen. Dit is mooi bedacht. De CODO- en gecostatuten werden inderdaad voornamelijk ingevuld als administratieve ondersteuning en we onderschrijven de nood aan het opdrijven van deze ondersteuning om de onderwijskwaliteit te bevorderen door de pedagogen te ontlasten van administratieve taken.

We onderschrijven uiteraard het voornemen om van de CODO’s statutaire personeelsleden te maken en hen de onzekerheid te ontnemen of ze het jaar nadien nog wel aan de slag kunnen. Maar het kind mag niet worden weggegooid met het badwater.

CODO’s worden immers vaak ook gebruikt om die extra ondersteuning te geven die nodig is voor kinderen met een speciale hulpvraag. In het decreet 14 worden onder meer de kansarmen aangehaald. In vele gevallen is het CODO-statuuut gebruikt om gelijke onderwijskansen te creëren voor kinderen die zonder de extra begeleiding ver onder het niveau functioneren dat ze aankunnen.

CODO’s worden vaak structureel ingepast in extra ondersteuning. CODO’s worden ook als een projectmatige impuls toegekend aan zaken die worden opgestart. Het wegnemen van die CODO’s komt neer op het ontnemen van de sleutel tot extra stimulans en ondersteuning. Ik verwijs hierbij naar de teksten over huisonderwijs, die duidelijk stipuleren dat de zo volledig mogelijk ontplooiing van de persoonlijkheid, de talenten en de geestelijke en lichamelijke vermogens van het kind, moet worden betracht. Staat het recht op onderwijs dan los van de onderwijskwaliteit? Ook in het kindeffectenrapport wordt hiernaar verwezen. Ik citeer: “het optimaliseren van het onderwijs, zodat alle kinderen, ook die met leerproblemen, evenwaardige ontplooiingskansen krijgen, waarbij de diversiteit van iedere leerling centraal staat.”.

De hele inclusiegedachte is een positieve gedachte, maar vrij gedurfd. We mogen niet onderschatten wat het betekent om een kind met een speciale

hulpvraag in het basisonderwijs op te nemen, als we weten wat een inzet en expertise het vraagt om een kind met een bepaalde hulpvraag te ondersteunen. Ik spreek dan niet over geld, maar over de inhoudelijke aanpak. Stel je maar voor dat men in één klas iemand heeft met ADHD, iemand met dyslexie en iemand met autisme. De aanpak van deze problemen is zeker niet eenvormig.

Ondanks de buitengewone omkadering wordt de inclusiegedachte niet doorgetrokken naar het buitengewoon basisonderwijs. Er zijn ook kinderen die binnen het buitengewoon basisonderwijs niet aan hun trekken komen. De typologieën binnen het buitengewoon onderwijs zijn en blijven een administratieve noodzaak om het geheel beheersbaar te houden. De realiteit leert ons echter dat bepaalde zorgvragen van kinderen niet kunnen worden beantwoord door de omkadering. Ook hier zou de regel moeten gelden dat men evenwaardige ontplooiingskansen krijgt uitgaande van de diversiteit van elke leerling. Binnen het buitengewoon basisonderwijs verschilt de diversiteit immers niet van die binnen het basisonderwijs.

De aanvulling met een CODO maakt de inclusiefilosofie ook binnen het buitengewoon onderwijs mogelijk. Als deze CODO’s niet worden toegewezen of vervangen door projectmatig toegewezen statutair personeel, zal men het bestaande personeel moeten herschikken. Verschillende directies hebben ons al laten weten dat projecten een stille dood sterven omdat het overige personeel de herschikking niet nam. Andere personeelsleden worden dan immers extra belast, wat tot spanningen leidt binnen het personeelsbestand.

Wanneer men niet herschikt en het project met de toegewezen bestaande verder moet, zal de onderwijskwaliteit sterk dalen. Men heeft dan wel het onderwijs waar men recht op heeft, maar men studeert onder het niveau dat men aankan.

Er dreigen heel wat van die kinderen binnen het buitengewoon onderwijs uit de boot te vallen, anderen zullen misschien opteren voor aan hun hulpvraag aangepaste semi-internaten voor niet-schoolgaande kinderen.

Voor een aantal projecten binnen de onderwijswereld biedt een CODO de mogelijkheid om een stuk spijstechnologie te leveren.

Als men het statuut van de mensen wil opnemen in het kader van de personeelsvorming, kan men niet raken aan het doel waarvoor ze momenteel worden ingezet.

Ik ben voorzitter van een VZW die bij convenant gevraagd is om consultancy te doen voor een school voor kinderen met autisme. Daar pleiten we voor een individuele aanpak die enkel mogelijk is dankzij een extra CODO-personeelslid dat daar werkt. We hebben daarvoor een ergotherapeut aangeworven die het hele systeem ondersteunt en mee stuurt.

Is het niet mogelijk een inventarisatie te maken van datgene waarvoor de huidige CODO's worden ingezet? De CODO's die ingezet worden voor de administratie, kunnen naar de nieuwe regeling overgaan. Kan men een ranking maken op basis van een differentiatie in gebruik van het CODO-statuuut? Kan men niet het aantal personeelsleden behouden dat als CODO een zorgverbredende taak had binnen het buitengewoon onderwijs? Is het niet mogelijk om op basis van een dossier, gescreend door een ad hoccollege van experts, een extra personeelslid toegewezen te krijgen en zo de projecten die opstarten of die structureel gedragen worden door een extra personeelslid, levend te houden? Daardoor kunnen de kinderen die nood hebben aan die extra omkadering ook binnen het buitengewoon basisonderwijs blijven.

De heer Luc Martens : U pleit voor een goede zaak. Het gaat om moeilijke situaties die op een eigen manier worden opgevangen, maar op een beperkt aantal plaatsen. Als blijkt dat dat een goede manier van werken is, hoe kan die dan aangeboden worden aan alle scholen, gewone en buitengewone, tot welk net ze ook mogen behoren? Welke bijkomende middelen zijn er nodig om deze manier van werken in de toekomst overal kansen te bieden?

De heer Paul Himschoot : Dat is een heel moeilijke vraag. Het is zeer belangrijk een inventarisatie te maken. Dan komt heel duidelijk aan de oppervlakte waarvoor CODO's gebruikt worden. Heel wat mensen hebben ze allicht in de administratie gebruikt en het verschuiven daarvan is, denk ik, niet zo'n groot probleem. Een hele minderheid gebruikt ze om een impuls te geven aan specifieke projecten voor specifieke doelgroepen, om die op een kwaliteitsvol niveau onderwijs te kunnen bieden. Ik pleit voor uitzonderingen, gekoppeld aan een aantal richtlijnen.

De heer André Van Nieuwerkerke : CODO's worden op verschillende manieren ingezet, ook in het buitengewoon onderwijs. Het gaat niet alleen om extra individuele begeleiding binnen het buitengewoon onderwijs – wat ik overigens zeer relevant vind – maar er zijn ook BuSo-scholen die CODO's inzetten voor extra ondersteuning rond sociale be-

geleiding. Dat alles werpt een zeer belangwekkend licht op wat binnen het onderwijs leeft.

De voorzitter : Ik dank alle aanwezigen voor deze bijzonder boeiende dag.

De verslaggever,

Karlos CALLENS

De voorzitter,

Gilbert VANLEENHOVE